ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

ของ

พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤษภาคม 2549

SOCIAL PSYCHOLOGICAL FACTORS RELATED TO STUDENTS' SELF – DIRECTED LEARNING AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY.

A THESIS

BY

POSCHANAN NIRAMITCHAINONT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Science in Behavioral Science Research

at Srinakharinwirot University

May 2006

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

ของ

พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ พฤษภาคม 2549

พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์. (2549). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ, อาจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 360 คน จากทุกคณะ ตัวแปรอิสระที่ศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 12 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีตูกี่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3 ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตได้ร้อยละ 68.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. นิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่า นิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

SOCIAL PSYCHOLOGICAL FACTORS RELATED TO STUDENTS' SELF – DIRECTED LEARNING AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY.

AN ABSTRACT

BY

POSCHANAN NIRAMITCHAINONT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Science in Behavioral Science Research

at Srinakharinwirot University

May 2006

Poschanan Niramitchainont. (2006). SOCIAL PSYCHOLOGICAL FACTORS RELATED TO STUDENTS' SELF – DIRECTED LEARNING AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Pannee Boonprakob , Dr. Ungsinun Intarakumheang

The purposes of this research were to study the relationships between social psychological factors related to self – directed learning , to discover the predictive factors of self – directed learning and to compare student's self – directed learning classified by fields of study. The samples in this research consisted of 360 360 class 2 students at Srinakharinwirot University from every faculty during the 2005 academic year. The independent variables were psychological factors, such as intrinsic motivation, perceived self – efficacy, readiness of self-directed learning, attitude toward self – directed learning and social factors, such as family factors and university factors. The instrument was 12 parts of questionnaire. Statistical Methods that used to analyze data were Pearson Product Moment Correlation Coefficient , Stepwise Multiple regression analysis ,One-Way ANOVA and Tukey. The research results found that :

1. The psychological factors were intrinsic motivation, perceived self – efficacy , readiness of self-directed learning and attitude toward self–directed learning had positive correlation to student's self–directed learning with statistical significance at the .01 level .

2. The social factors were family factors that had family relationship, learning modeling, learning support and university factors that had facilitator of learning , peers relationship, readiness of learning resource in Srinakharinwirot University had positive correlation to student's self–directed learning with statistical significance at the .01 level

3. The psychological factors, such as readiness of self-directed learning , perceived self – efficacy, and social factors, such as learning modeling and facilitator of learning , all together were the co – predictors of student's self – directed learning that could be predictable 68.900 of percentage with statistical significance at the .001 level .

4. The students who had studied in different fields of study, had different self – directed learning with statistical significance at the .001 level. The students who had studied in the fields of Science and Technology, had self – directed learning more than student who had studied in the fields of Humanity and Social Science and fields of Health Science with statistical significance at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ
พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

……..……คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2549

……..……ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ)

……..……กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง)

……..……กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม)

……..……กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการทำงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งในการทำวิจัย และท่านทั้งสองยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรศ.ดร.อรพินทร์ ชูชม และรศ. อัจฉรา สุขารมณ์ กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่มีประโยชน์ ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ผศ.ดร.ฉันทนา ภาคบงกช รศ.ดร.อรพินทร์ ชูชม อ.ดร.จรัล อุ่นจิติวัฒน์ และอ.ดร.สุภาพร ธนะชานันท์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย รวมถึงให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน และฝ่ายบริการการศึกษาของทุกคณะของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา นายไพรัช นิรมิตรไชยนนท์ มารดา นางผุสดี นิรมิตไชยนนท์ และทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจและคอยดูแลข้าพเจ้าเสมอมา ขอขอบคุณ นางสาวพรเพชร โสถิติมานนท์ และนายอัคเรศ ทองลักษณ์ศิริ เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ประโยชน์อันใดที่ได้จากการทำปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อ แม่ ครูอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

พสชนัน นิรมิตไชยนนท์

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 บทนำ..... 1
ภูมิหลัง..... 1
ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 4
ความสำคัญของการวิจัย..... 5
ขอบเขตของการวิจัย..... 5
นิยามศัพท์เฉพาะ..... 7
นิยามปฏิบัติการ..... 7
กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 14
สมมติฐานในการวิจัย..... 16

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 17
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 16
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 26
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 26
ลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 30
แรงจูงใจภายในกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 30
การรับรู้ความสามารถของตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 33
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 35
เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง... 38
ปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 39
ปัจจัยด้านครอบครัวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 39
สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 40
การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.... 41
การสนับสนุนทางการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 42
ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัยกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 44
บทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 44
สัมพันธภาพกับเพื่อนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 47

ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง…….. 49
กลุ่มสาขาวิชากับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 52

3 วิธีดำเนินการวิจัย……..…….…… 55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง…….. 55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย……. 57
การเก็บรวบรวมข้อมูล……..... 72
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล……..... 73

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล……..…..... 74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล…….…..... 74
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล……..... 75

5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ……..... 86
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย……..... 86
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า……..... 89
อภิปรายผล……..... 90
ข้อเสนอแนะ……..... 99

บรรณานุกรม……..……..…….....102

ภาคผนวก……..……..…….....111

ประวัติย่อผู้วิจัย……..……..…….....153

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตชั้นปีที่2มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..... 76
2 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย…….. 78
3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ……..……..... 79
4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ……..……..... 81
5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นในการทำนายการเรียนรู้ด้วย การนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ……..…..... 82
6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา..... 84
7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา……..... 84
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่า ความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 132
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่า ความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยลักษณะทางจิต……..... 133
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่า ความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว…….....134
11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่า ความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย……. 135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง…. 15
2. สรุปผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง..... 86

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

นวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโลกปัจจุบันเจริญก้าวหน้ามาก ประเทศมหาอำนาจหรือประเทศที่เจริญแล้วมีความสามารถในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่เปิดกว้าง สามารถเชื่อมโยงสู่กันได้อย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศมหาอำนาจ คือ การมีทรัพยากรมนุษย์และสภาพแวดล้อมในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาก จะเห็นได้จากระบบการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีลักษณะนิสัยในการรักการอ่านและค้นคว้าตลอดเวลา จึงเกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยประชาชนนำทักษะต่าง ๆที่ได้จากการเรียนรู้มาพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้

จากพัฒนาการความก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมากมายในทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นความจำเป็นที่คนไทยควรเรียนรู้มากขึ้นเพื่อให้ก้าวทันตามความเจริญของสิ่งต่าง ๆรอบตัว ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 เรื่องแนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 6 และ 7 ได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษาโดยมุ่งปลูกฝังให้คนไทยมีลักษณะพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 2-13)

การเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ การเรียนรู้นั้นครอบคลุมทั้งการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้เรียน ไม่ว่าผู้เรียนจะมีอายุเท่าไรหรืออยู่ในสถานที่ใดก็ตาม เมื่อบุคคลมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บุคคลนั้นจะสามารถวางแผนกิจกรรมและดำเนินการเรียนรู้สิ่งที่สนใจได้ มีแรงกระตุ้นให้สนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆไปอย่างไม่มีสิ้นสุดและนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (ปิยะธิดา ช้างพึ่ง. 2547: 49-52) ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นการเรียนรู้แนวทางหนึ่งที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาไทยในปัจจุบัน

ถึงแม้ทุกฝ่ายพยายามส่งเสริมเยาวชนให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ เป็นต้น แต่ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่ได้มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ระบบการถ่ายทอดทางสังคมเอื้อให้คนไทยคุ้นเคยกับการพึ่งพาผู้อื่น การถูกบอกให้ทำและให้เชื่อฟังครูอาจารย์ (สมคิด อิสระวัฒน์. 2543: 170-171) อย่างไรก็ตามทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ตามกระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ เมื่อเติบโตขึ้นจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ มีความเป็นตัวของตัวเอง

มากขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเข้มข้นขึ้นเมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่ (Knowles. 1975: 14-17) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการเรียนการสอนหลักที่สำคัญในระดับอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถในการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผู้เรียนจะจบการศึกษาไปแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สรรรัชต์ ห่อไพศาล. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975: 14-18) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนเพียงลำพัง แต่อาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น อาจารย์ ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเพื่อน เป็นต้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในแง่ที่ผู้เรียนจะเรียนด้วยความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจสูงและเรียนได้ดีกว่าผู้ที่รอรับความรู้จากที่ครูถ่ายทอดให้ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง และสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) เป็นพื้นฐานในการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากการที่โนลส์กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในแนวสหวิทยาการเพื่ออธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม โดยให้ความสนใจกับปัจจัยรอบตัวบุคคล ซึ่งปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันเริ่มต้นที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดทางสังคมแก่เยาวชนและใกล้ชิดกับเยาวชนมากที่สุด เมื่อพิจารณาปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและมหาวิทยาลัยร่วมกัน จะสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างครอบคลุม

จากการศึกษาแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ปัจจัยลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจภายในเป็นความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆจากความพอใจของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการนำจากภายในตัวผู้เรียน (สุนทรา โตบัว. 2546: 41) การรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะใช้จัดการ และดำเนินพฤติกรรมตามความคาดหวังในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในด้านความคิด ความรู้สึก การจูงใจตนเองและการกระทำ (Bandura. 1999: 1-5) ความ

พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกลุ่มคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 องค์ประกอบ ซึ่งได้จากการวิจัยของกูกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: Abstract) ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความรักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะมุ่งอนาคต ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นความรู้เชิงประเมินค่าและความรู้สึกบุคคลใดมีเจตคติในทางบวกต่อพฤติกรรมใดๆก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆสูง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง

ปัจจัยทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งสมคิด อิสระวัฒน์ (2538: 32-60) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทย โดยมีปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้และการสนับสนุนทางการเรียนรู้ ในส่วนของปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย โนลส์ (Knowles. 1998: 198-201) กล่าวถึงบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ว่าต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นที่ปรึกษาและเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลให้กับผู้เรียน วางแผนและจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อผลักดันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975: 61) เพื่อนเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยโนลส์ได้กล่าวถึงลักษณะผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ต้องมีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อนๆได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเหล่านี้เป็นเหมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง วางแผนการเรียนรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้นั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การเตรียมความพร้อมของห้องสมุด การเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่มีความทันสมัยเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน (ปัทฐวรรณ อ่วมศรี. 2541: 20)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงที่มีชื่อเสียง ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญของประเทศ และได้ทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้แก่สังคมอย่างสม่ำเสมอ (แนะนำ มศว. ม.ป.ป.: ออนไลน์) การบริหารงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นการบริหารจัดการเชิงรุกในแนวราบให้สามารถแสดงอัตลักษณ์และแข่งขันได้ พัฒนาการค้นคว้า วิจัย พัฒนากระบวนการเรียนรู้ บูรณาการเรียนรู้กับสังคมและชุมชน สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อพัฒนาสังคมไทย และให้มหาวิทยาลัยเป็นกลไกสำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้ (สารจากอธิการบดี. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้สัมภาษณ์กับ มศว ชุมชน ถึงแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ไว้ว่า “โลกของการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป อาจารย์ต้องมีกระบวน

ทัศน์ที่ก้าวหน้า เพื่อเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้หลากหลาย พัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาตัวความรู้และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ใฝ่อ่าน ใฝ่แสวงหาตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน" (อธิการบดีรณรงค์. 2547: ออนไลน์) จากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้ทราบว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้ความสำคัญที่จะพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตให้มีทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายในการรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างครอบคลุม และศึกษาเจาะจงเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ซึ่งมีประสบการณ์ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมาประมาณ 2 ปีการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชา เนื่องจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีความแตกต่างในด้านธรรมชาติของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งครอบครัวของนิสิตและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของนิสิตให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของประชาชนที่สังคมและประเทศชาติต้องการ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เท่าทันสังคมโลกต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคม ปัจจัยใดบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และทราบถึงความแตกต่างของแต่ละสาขาวิชาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครอง ผู้บริหารและอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้นิสิตรักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,660 คน จาก 12 คณะ (สรุปจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีประจำปีการศึกษา 2548. 2548: 1 – 20) โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา (คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2548: 11-12; วิชาการ. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ดังนี้

1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 1,247 คน ประกอบด้วย
   - 1.1) คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 421 คน
   - 1.2) คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 471 คน
   - 1.3) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 117 คน
   - 1.4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 238 คน
2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 852 คน ประกอบด้วย
   - 2.1) คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 579 คน
   - 2.2) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 273 คน
3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 561 คน ประกอบด้วย
   - 3.1) คณะพลศึกษา จำนวน 262 คน
   - 3.2) คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 40 คน
   - 3.3) คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 126 คน
   - 3.4) คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 61 คน
   - 3.5) คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 42 คน
   - 3.6) คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำหนดโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane. 1967: 581,886) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้จำนวน 360 คน เฉลี่ยตามกลุ่มสาขาวิชาและคณะ ดังนี้

1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 120 คน ประกอบด้วย
   - 1.1) คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 30 คน
   - 1.2) คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน
   - 1.3) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน
   - 1.4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน
2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 120 คน ประกอบด้วย
   - 2.1) คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 60 คน
   - 2.2) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 60 คน
3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 120 คน ประกอบด้วย
   - 3.1) คณะพลศึกษา จำนวน 20 คน
   - 3.2) คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 20 คน
   - 3.3) คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 20 คน
   - 3.4) คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 20 คน
   - 3.5) คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 20 คน
   - 3.6) คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่
   - 1.1 ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่
     - 1.1.1 แรงจูงใจภายใน
     - 1.1.2 การรับรู้ความสามารถของตน
     - 1.1.3 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
     - 1.1.4 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
   - 1.2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่
     - 1.2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
       - 1.2.1.1 สัมพันธภาพในครอบครัว
       - 1.2.1.2 การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้
       - 1.2.1.3 การสนับสนุนทางการเรียนรู้
     - 1.2.2 ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่

1.2.2.1 บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

1.2.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อน

1.2.2.3 ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

1.3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่

1.3.1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.3.2 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3.3 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสิต หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จาก 12 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

นิยามปฏิบัติการ

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง กระบวนการที่นิสิตใช้ความคิดริเริ่มและรับผิดชอบการเรียนรู้เรื่องที่ตนเองสนใจให้สำเร็จ โดยอาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการสำรวจความสนใจของตนเองถึงสิ่งที่สิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้เพื่อหาคำตอบ แสวงหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ และตัดสินใจพร้อมทั้งระบุความสนใจของตนเองออกมาเป็นสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

1.2 การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน

1.3 การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการระบุแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง เช่น ตำรา บทความ ข้อมูลจากอินเตอร์เนต ผู้ชำนาญการในอาชีพต่างๆ หรือหาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้กัน เป็นต้น

1.4 การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการ เลือกและใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบที่ตนเองต้องการเรียนรู้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.5 การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการประเมินความก้าวหน้าและพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ตามที่ตนเองกำหนดไว้ หาต้นเหตุและแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เสริมแรงตนเองเพื่อเอาชนะความรู้สึกผิดหวังท้อแท้ที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบากต่าง ๆ

ในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles.1975 :18,25; 1980: 273-297) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 27 – 162 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

2. แรงจูงใจภายใน หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่พึงพอใจและต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยการเสาะแสวงหาของตนเองโดยไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเป็นข้อบังคับ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ความต้องการสิ่งที่ท้าทาย หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงความชอบความพอใจและต้องการจะทำสิ่งที่แปลกใหม่ที่มีความยากพอเหมาะกับความสามารถ

2.2 ความสนใจ-เพลิดเพลิน หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงการมีความสุขความเพลิดเพลินในการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ

2.3 ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงการคิดและตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆด้วยตนเอง

2.4 ความต้องการมีความสามารถ หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงความต้องการมีประสิทธิผลในการจัดการกับสิ่งแวดล้อม ต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง

2.5 ความมุ่งมั่น หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงความเพียรพยายามทำสิ่งต่าง ๆให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง ยึดมั่นทุ่มเทกับสิ่งที่ทำโดยมีความสำเร็จเป็นแรงบันดาลใจภายในมากกว่ารางวัลภายนอก

ในการวัดแรงจูงใจภายใน วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดแรงจูงใจภายในของอรพินทร์ ชูชม ,อัจฉรา สุขารมณ์ ,และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2542: 161-168) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง

10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีแรงจูงใจภายในมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

3. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความเชื่อของนิสิตเกี่ยวกับระดับความสามารถของตนเอง ที่จะใช้ในการทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จโดยใช้ทักษะที่ตนมีอยู่ตามแต่ละสถานการณ์ ได้แก่ การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของตนเอง การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

ในการวัดการรับรู้ความสามารถของตน วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนของแบนดูรา (Bandura. 1999) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) เป็นการรับรู้ความสามารถของตนที่จะใช้กระทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก ทำได้และมั่นใจที่สุด ทำได้และมั่นใจมาก ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจ ถึง ไม่สามารถทำได้ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

4. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง คุณลักษณะ 8 ประการของนิสิตที่แสดงถึงการเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของกูกลิเอลมิโน (guglielmino.1977 : abstract) ได้แก่

4.1 การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเมื่อมีโอกาส ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ

4.2 มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่มีความต้องการเรียนรู้ สามารถแบ่งเวลาเพื่อการเรียนได้ และเรียนรู้ด้วยตนเองได้เกือบทุกเรื่อง

4.3 มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่เป็นผู้สามารถริเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง และเรียนรู้ตามลำพังได้เป็นอย่างดี

4.4 มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่เข้าใจบทบาทของตนเอง หาทางเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไรและเรียนอย่างไร

4.5 มีความรักในการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่ชอบศึกษาค้นคว้า มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากขึ้น คิดว่าการเข้าใจในเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่าการสอบ

4.6 มีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่มีความคิดแปลกใหม่กว่าผู้อื่น สามารถคิดแนวทางในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆได้หลายรูปแบบ

4.7 ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่เป็นบุคคลที่สามารถคาดการณ์ถึงเรื่องในอนาคต มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ และควบคุมตนเองให้ปฏิบัติสิ่งที่นำไปสู่ความคาดหวังในอนาคต

4.8 ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ลักษณะของนิสิตที่มีทักษะการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ รู้วิธีการเรียน มีความสนุกกับการแก้ปัญหา

ในการวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนรินทร์ บุญชู (2532: 12-14) และสุนทร สุทองหล่อ (2542: 30-31) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 19 – 114 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

5. เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงความเชื่อและความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่

5.1 องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า หมายถึง ความรู้ ความคิดหรือความเชื่อของนิสิตเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

5.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกหรือลบของนิสิต เช่น ชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ในการวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเจตคติของคาทส์ (พรเทพ เสถียรนพเก้า.2543 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Katz.1960 : 454) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

6. สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนเองและบุคคลในครอบครัวปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใยซึ่งกันและกัน การยอมรับในความสามารถและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เสรีภาพนิสิตในการตัดสินใจด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว

ในการวัดสัมพันธภาพในครอบครัว วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัวของสกัณฑ์ วิแก้วมรกต (2548: 139-140) และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของหทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545: 78) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นิสิตที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

7. การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ของนิสิตโดยการสังเกตการแสดงออกของบุคคลในครอบครัวว่าเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง หรือลงมือกระทำเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นต้น และสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ในการวัดการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

8. การสนับสนุนทางการเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อนิสิตด้วยการให้ความช่วยเหลือนิสิตในด้านต่างๆ 3 ด้าน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต ได้แก่

8.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อนิสิตโดยการให้ความสนใจ เอาใจใส่และให้กำลังใจนิสิตในด้านการเรียน

8.2 การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อนิสิตโดยการกระตุ้นให้นิสิตสนใจค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ให้คำปรึกษาหรือแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นิสิตต้องการเรียนรู้ และให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนิสิต

8.3 การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อนิสิตโดยการจัดเตรียมเงิน อุปกรณ์การเรียน รวมไปถึงอุปกรณ์ต่างๆที่ให้ความรู้เพิ่มเติมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่นิสิตอย่างเพียงพอตามความจำเป็นของนิสิต

ในการวัดการสนับสนุนทางการเรียนรู้ วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของสุธาสินี ใจเย็น. (2545: 104-105) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนทางการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

9. บทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมของอาจารย์ที่ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนเพื่อให้นิสิตบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ง่ายขึ้น ประกอบไปด้วยบทบาทดังต่อไปนี้

9.1 บทบาทด้านการเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เปิดเผยและจริงใจภายในกลุ่ม เปรียบฐานะตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในชั้นเรียน ยอมรับใน

ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนิสิต เปิดโอกาสให้นิสิตร่วมแสดงความคิดเห็น มีเวลาให้นิสิตเข้ารับการปรึกษาปัญหาจากการเรียนและมีการเสริมแรงทางบวกแก่นิสิต

9.2 บทบาทด้านการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่จัดประสบการณ์ที่ช่วยให้นิสิตเกิดการเรียนรู้มากกว่าเป็นผู้ป้อนความรู้ให้นิสิต จัดการเรียนการสอนโดยมีพื้นฐานมาจากความต้องการและระดับความสามารถของนิสิตแต่ละคน ช่วยนิสิตวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของนิสิต เปิดโอกาสให้นิสิตร่วมตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนิสิต

9.3 บทบาทด้านการเป็นผู้จัดเตรียมและชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่เตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต และชี้แนะแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ให้แก่นิสิตทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ

9.4 บทบาทด้านการเป็นผู้ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่ส่งเสริมให้นิสิตมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในเลือกใช้แหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ ใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถสรุปความรู้ที่ได้จากแหล่งทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้

9.5 บทบาทด้านการเป็นผู้ช่วยประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่เปิดโอกาสให้นิสิตร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงช่วยนิสิตในการหาวิธีประเมินผลและตั้งเกณฑ์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ให้นิสิตประเมินความสามารถของตนเอง

ในการวัดบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดเรื่องบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของ Carl Roger.(1969) Knowles. (1998) และพัฒนาขึ้นจากแบบวัดบทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของกนกวรรณ ทองฉวี. (2545) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่าได้รับการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จากอาจารย์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

10. สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมที่ตนเองและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความรักความสามัคคี

ในการวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนของหทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545: 81) และพิศดี มินศิริ (2547: 118-119)

ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

11. ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อคุณภาพ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัสดุและเครื่องมือ ด้านบุคคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของหน่วยงานบริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3 หน่วยงานได้แก่ สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดกลาง และคณะที่นิสิตสังกัด

ในการวัดความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีแนวคิดมาจากแบบวัดการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามแนวเทคโนโลยีการศึกษาของเตือนใจ วิไลเลิศ (2541: 139-146) แบบประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (แบบประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ม.ป.ป.: ออนไลน์) และแบบสำรวจความพึงพอใจของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการให้บริการสำนักคอมพิวเตอร์ (แบบสำรวจความพึงพอใจของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการให้บริการสำนักคอมพิวเตอร์. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ารับรู้ถึงความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

12. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง หน่วยงานที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตรในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพิจารณาจากหลักสูตรของแต่ละคณะ ได้แก่

12.1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

12.2 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

12.3 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) เป็นพื้นฐานในศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งโนลส์มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาจจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ จากการที่โนลส์กล่าวถึงปัจจัยด้านผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในแนวสหวิทยาการ เพื่ออธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม โดยให้ความสนใจกับปัจจัยรอบตัวบุคคล ซึ่งปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันเริ่มต้นที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดทางสังคมแก่เยาวชนและใกล้ชิดกับเยาวชนมากที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและมหาวิทยาลัยร่วมกันแล้ว จะสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างครอบคลุม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชา เนื่องจากแต่ละกลุ่มสาขามีความแตกต่างในด้านธรรมชาติของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

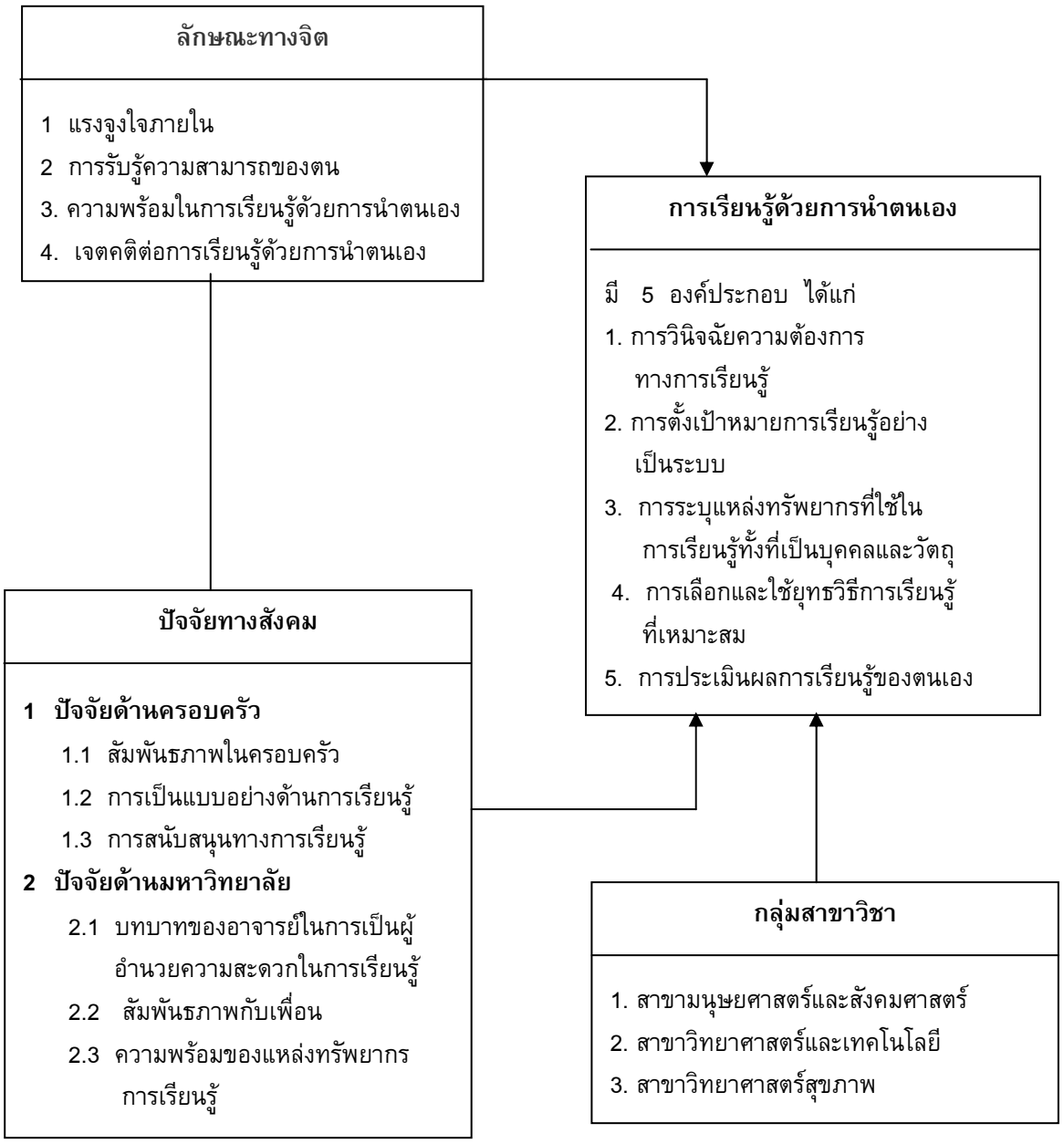

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ปัจจัยทางสังคมได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3 ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษาลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรม

2.2 ลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.1 แรงจูงใจภายในกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.2 การรับรู้ความสามารถของตนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.3 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.4 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3 ปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.3.1.1 สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1.2 การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1.3 การสนับสนุนทางการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2 ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย

2.3.2.1 บทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2.3 ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำ

2.4 กลุ่มสาขาวิชากับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน ตัวอย่างที่สนับสนุนคำดังกล่าว คือ การศึกษาด้วยตนเอง (Self – Study) มีบทบาทสำคัญมากในวิถีชีวิตของนักปรัชญากรีกโบราณ อย่างเพลโต โสเครตีส อริสโตเติล จนมาถึงในสมัยของเอล็กซานเดอร์มหาราช ซีซ่าร์ อีรัสมัส และเดสคาร์ตส์ ในอาณานิคมของอเมริกาซึ่งยังไม่มีโรงเรียน คนส่วนใหญ่ในสมัยนั้นต่างเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งความพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิด ขึ้นตั้งแต่ 150 ปีที่แล้ว ในปีค.ศ. 1840 เครก (Craik) ได้เขียนถึงบุคคลหลายคนที่มีความพยายาม

เรียนรู้ด้วยการนำตนเองในหนังสือชื่อ “Pursuit of Knowledge Under Difficulties : Its Pleasures and Rewards” ในปีค.ศ 1859 สไมล์ (Smiles) จากประเทศอังกฤษได้พิมพ์หนังสือชื่อ “Self – Help” ซึ่งกล่าวถึงคุณค่าในการพัฒนาตนเองของบุคคล การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self – Directed Learning) เดิมใช้คำว่า Auto – Didactic นอกจากนี้ยังมีคำอื่นๆที่นักวิชาการใช้เรียกต่างกัน ได้แก่ Self – Directed Education, Self – Initiated Learning, Self – Education (Hiemstra. 1994: online) ซึ่งนักการศึกษาไทยใช้คำเหล่านี้แตกต่างกันไปแต่อยู่ในความหมายเดียวกันกับ Self – Directed Learning เช่น การเรียนรู้โดยการนำตนเอง การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบรายบุคคล นอกจากนี้มีคำศัพท์อีกหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับ Self – Directed Learning แต่มักมีผู้เข้าใจสับสนว่าเป็นคำๆเดียว เช่น Self – Advocacy, Self – Planned Learning, Learning Projects, Autonomous Learning, Open Learning ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self – Directed Learning) ตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถศึกษาหรือพิจารณาได้ใน 2 มิติ (Brockett and Hiemstra. 1991: online) ดังนี้

1) มิติที่หนึ่ง คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยพิจารณาจากบุคลิกภาพของผู้เรียนยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการศึกษา

2) มิติที่สอง คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยพิจารณาจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบวางแผน ดำเนินการและประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนมีบทบาทเป็นตัวแทนด้านการศึกษาและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการ

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ จะพิจารณาในมิติที่สอง คือ กระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

โนลส์ (Knowles. 1975: 18) กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ความคิดริเริ่ม ในการวินิจฉัยความต้องในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ของตน โดยอาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งแนวคิดของโนลส์สอดคล้องกับนักการศึกษาผู้ใหญ่คนอื่นๆ เช่น ลอง (Long. n.d.: online) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการของการมีเป้าหมายในใจ และสนับสนุนให้เกิดเป็นพฤติกรรม รวมไปถึงการระบุและค้นคว้าข้อมูล โดยผู้เรียนจะรับผิดชอบในเรื่องเป้าหมาย ความสำเร็จและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนฮีมสตรา (Hiemstra. 1994: online) เสริมว่าเป็น

ลักษณะซึ่งผู้เรียนทุกคนมีอยู่ในระดับหนึ่งในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ ไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวออกไปจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถโอนถ่ายการเรียนรู้และทักษะที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้ ส่วนเบาวด์ (Boud. 1982: 25) มีความเห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่ได้หมายถึงต้องเรียนเพียงคนเดียวโดยไม่มีชั้นเรียน ผู้สอนและเพื่อนเรียน แท้ที่จริงแล้วการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะทำงานกับเพื่อน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังความรู้เดิมและทักษะของผู้เรียนด้วย ผู้เรียนที่มีการนำตนเองในระดับเดียวกันอาจมีวิธีทำงานที่แตกต่างกันในการทำงานชิ้นเดียวกัน

ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนได้ใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกใช้วิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ของตน โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนคนเดียว แต่อาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น อาจารย์ หรือเพื่อน เป็นต้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นมีนักการศึกษาให้ความสนใจมากมาย แต่ละบุคคลที่ศึกษาต่างให้ความหมายและนิยามแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีการระบุความหมาย ขั้นตอนหรือองค์ประกอบอย่างเฉพาะเจาะจง จากการที่ผู้วิจัยทำการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีพื้นฐานมาจาก 2 ปรัชญา คือ

1.2.1 ปรัชญาเชิงมนุษยนิยม (Humanism) ความเชื่อเบื้องต้นของปรัชญาเชิงมนุษยนิยมไม่ว่าจะเป็นนักจิตวิทยา นักปรัชญา นักเทววิทยาต่างมีความเชื่อและค่านิยมเบื้องต้นร่วมกัน คือ เชื่อว่ามนุษย์มีธรรมชาติเป็นคนดี พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลจากการเลือกกระทำอย่างมีเสรีภาพไม่ได้มาจากแรงบังคับภายในหรือภายนอก มนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพ พยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อไปสู่การเป็นจริงในสิ่งที่ตนสามารถเป็นได้ (Self – Actualization) ถึงแม้ทฤษฎีมนุษยนิยมจะให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคล เน้นถึงความมีเสรีภาพและศักดิ์ศรีของมนุษย์ แต่การมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่นก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกันเพื่อตอบสนองความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ (ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ.2544: 17-20) นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ โรเจอร์ (Rogers. 1969: 157-166) ที่มีความเห็นว่าการเรียนรู้มีลักษณะเป็นกระบวนการภายในที่ควบคุมโดยถูกตัวผู้เรียน แต่อาจมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) และ มาสโลว์ (Maslow. 1970: 80) ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Self – Actualization)

และแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) มีรากฐานมาจากปรัชญาเชิงมนุษยนิยมเช่นกัน ซึ่งโนลส์ (Knowles) เป็นผู้เสนอแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นมา การศึกษาผู้ใหญ่เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ โดยผู้ใหญ่จะมีมโนภาพต่อตนเองว่ามีความสามารถที่จะนำตนเอง ต้องการมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและต่ออนาคตของตนเอง ผู้ใหญ่ที่มีลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงจะเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ (Knowles. 1998: 64-69)

นอกจากนี้ธอร์นไดค์ (Thorndike) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวเยอรมันที่ให้ความสนใจและเขียนหนังสือ “การเรียนรู้ของผู้ใหญ่” (Adult Learning) ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์เป็นการสร้างความสัมพันธ์และสร้างเงื่อนไขให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าให้สนองตอบด้วยการทำอย่างใดอย่างหนึ่งถ้าการตอบสนองนั้นเกิดขึ้นพร้อมกับความพึงพอใจ การตอบสนองนั้นจะถูกจดจำเป็นเวลานานและจะเกิดซ้ำ ธอร์นไดค์ได้ตั้งเป็นกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของผู้เรียน จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ผู้สอนจำเป็นต้องปรับบทเรียน และสิ่งที่จะนำมาสอนให้เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน สร้างบรรยากาศที่เหมาะกับการเรียนรู้ และตั้งกฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) เมื่อผู้เรียนพึงพอใจผลที่ได้จากการเรียนรู้ก็ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไปอีก (วีรภา จำหน่ายผล. 2543: 39-41)

เป้าหมายที่สำคัญของมนุษยนิยมกับการศึกษา คือ การพัฒนาปัจเจกบุคคลที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเองให้สูงสุดตามศักยภาพและเป็นจริงตามที่ศักยภาพของตนเองจะเป็นจริงได้ โดยผู้เรียนมีอิสระในการค้นหาความต้องการและความสนใจของตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่สร้างสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากกันและกัน (ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. 2544: 17 – 20)

ดังนั้นการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเชิงมนุษยนิยม จะให้ความสำคัญกับคุณค่าในความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนการสอนเน้นตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ได้อย่างอิสระโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีรากฐานมาจากการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเชิงมนุษยนิยมในส่วนที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ มีความสามารถที่จะนำตนเองและประเมินตนเอง ครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้โดยการให้ความช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของวัยผู้ใหญ่เป็นสำคัญ

1.2.2 ปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism)

พาเพิร์ต (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2541-2542; 137-144) ได้กล่าวถึงการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานว่าเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ หรือการสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาใหม่ภายในสมองของผู้เรียนเองพร้อมๆกับ

สร้างสิ่งต่างๆที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาของ เพียเจต์ (Piaget) ไวคอตสกี้ (Vygotsky) และ ออซูเบล (Ausubel) โดยแนวคิดของเพียเจต์และไวคอตสกี้ มีความคล้ายคลึงกันคือจะเน้นที่การตื่นตัวของผู้เรียนในการเรียนรู้และกระบวนการของการเรียนรู้มากกว่าผลที่ได้จากการเรียนรู้ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและประสบการณ์ของการเรียนรู้ในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นประสบการณ์สำหรับผู้เรียน ไวคอตสกี้เรียกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของจิตใต้สำนึกขั้นสูง เป็นเครื่องมือทางความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ในอดีต และจะพัฒนาได้ดีภายใต้สภาพแวดล้อมของการอบรมเลี้ยงดู (Grow. 1991,1996: online) ครูตามแนวคิดของไวคอตสกี้จะเน้นการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน แต่ครูตามแนวคิดของเพียเจต์จะเน้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจเอง สำรวจและค้นพบมากกว่าการสอนโดยตรง ส่วนออซูเบลจะเน้นในเรื่องประสบการณ์เดิมหรือโครงสร้างส่วนบุคคล (The Child's Own Personal Constructs) สิ่งสำคัญที่ครูควรทราบเป็นอันดับแรกของการสอนคือสิ่งที่ผู้เรียนทราบมาแล้ว เพื่อที่ครูจะได้วางแผนการสอนโดยใช้ความรู้เดิมและกลวิธีการเรียนรู้เดิมของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้น (พิศเพลิน ภิรมย์ไกรภักดิ์. 2542: 12-14; อ้างอิงจาก Suntherland. 1992 ; Mcinerney and Mcinerney. 1994: 109) แล้วนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ ทำให้ความรู้ใหม่เป็นความรู้ที่มีความหมาย วิธีนี้มีประโยชน์ในชั้นเรียนต้นๆเพื่อที่เด็กจะสร้างมโนมติเอง เด็กจะสามารถอธิบายสิ่งต่างๆที่เขาค้นพบ (วรรณทิพา รอดแรงค้า. 2542: 9-12; อ้างอิงจาก Ausubel.1963.)

การสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ตามแนวคิดของเพเพิร์ท เพียเจต์ ไวคอตสกี้ และ ออซูเบล จึงมีเป้าหมายหลักที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลที่ได้จากการเรียนรู้ ครูจะจัดการเรียนการสอนโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้น โดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น มีรากฐานมาจากการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ในส่วนที่ผู้เรียนจะต้องมีความกระตือรือร้น และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่ตนเองต้องการเรียนรู้

ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีรากฐานมาจากปรัชญาเชิงมนุษยนิยม และปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ซึ่งแต่ละปรัชญาล้วนมีวัตถุประสงค์เหมือนกันคือ ให้อิสระผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยจัดประสบการณ์ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด เพื่อจะที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างเต็มความสามารถ

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับและทุกวัฒนธรรม (รุ่ง แก้วแดง. 2541: 112-113) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงได้รับความสนใจจากนักการศึกษาทั่วโลก และพยายามผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งโนลส์ (Knowles. 1975: 14-17) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ผู้เรียนควรจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งสรุปได้ 4 ประการดังนี้

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายมีแรงจูงใจสูง จะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า และสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับให้ครูถ่ายทอดความรู้ให้เท่านั้น ซึ่งในเรื่องแรงจูงใจในการเรียนรู้นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของ ไทซิงเกอร์ (สุธาสินี ใจเย็น. 2545: 11; อ้างอิงจาก Tysinger. 1986: 2892-A) กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเองจะจัดการตนเองได้ดี มีโอกาสที่จะทำงานตามระดับความก้าวหน้าของตนเอง มีโอกาสที่จะเลือกเนื้อหาประสบการณ์และเป้าหมายทางการเรียนตามความต้องการของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นและเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้รุ่ง แก้วแดง ได้กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนรู้จากการชี้นำของผู้อื่น เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดมาจากความต้องการ ความสนใจอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข สนุกสนาน ท้าทายความสามารถ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (รุ่ง แก้วแดง. 2541: 112-113)

2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ คือ เมื่อตอนยังเป็นเด็กจะต้องพึ่งพิงผู้อื่น จำเป็นต้องมีผู้ปกครองปกป้องตัดสินใจแทน แต่เมื่อบุคลเติบโตขึ้น จะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้ นอกจากนี้อัลพอร์ตได้เสริมเรื่องการชี้นำตนเองว่า การนำตนเองอย่างเต็มความสามารถ (Functional Autonomy) จะช่วยให้บุคคลกลายเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่มีวุฒิภาวะ นั่นคือการเอาตนเองไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นโดยมีการพัฒนาทักษะของตนและมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยมีทิศทางที่จะนำตนเองไปสู่อนาคตไปสู่เป้าหมายและแผนต่างๆในอนาคต (วิไลพร มณีพันธ์. 2539: 23; อ้างอิงจาก Allport. 1935)

3. นวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่ล้วนผลักภาระรับผิดชอบไปที่ผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดขึ้นสำหรับบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยแบบเปิด เป็นต้น ในเรื่องที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นนั้น บอริช (Borich. 1992: 286) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจความหมายจากเนื้อหาในตำราด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลแก้ปัญหาและคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุนทร โคตรบรรเทา (2530: 120) ที่กล่าวว่าการ

เรียนรู้ด้วยการนำตนเองเปรียบได้กับการสร้างความคิดรวบยอดและแก้ปัญหาแบบวิเคราะห์ มีประโยชน์ในการสื่อความหมายต่อสิ่งที่จะเข้าใจ เป็นการเรียนรู้ที่จะเกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

4. ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นเสมอ ความรู้ต่างๆที่มนุษย์สะสมเอาไว้จะค่อยๆล้าสมัยและหมดไปภายใน 10 ปี หรือน้อยกว่านั้น เมื่อบุคคลจบการศึกษาไปแล้วจึงต้องสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ โดยเลือกเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตและเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะทำให้มนุษย์อยู่รอดได้ในฐานะบุคคลและเผ่าพันธุ์มนุษย์ นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบวิชาชีพนั้น ความก้าวหน้าของสิ่งต่างๆยังเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาวิชาชีพของตน (ศรีไพร ไชยา. 2541: 29)

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น มีประโยชน์และจำเป็นต่อผู้เรียนในปัจจุบัน กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาของมนุษย์ที่เมื่อเติบโตขึ้นจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้นและเรียนได้ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้เพราะสามารถเรียนรู้ได้ตามรูปแบบที่ตนเองถนัด และที่สำคัญที่สุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ ถึงแม้สำเร็จการศึกษาจากในระบบโรงเรียนก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน ช่วยให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนตลอดชีวิต

1.4 รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นักการศึกษาหลายท่านให้ความสนใจและพยายามแบ่งรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตามแนวคิดที่ตนเองเชื่อและศึกษา ดังนี้

โนลส์ (อังศินันท์ อิทรกำแหง.2545: 43-44; อ้างอิงจาก Knowles. 1980) เชื่อว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น สามารถแบ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) แบบที่กำหนดเป็นหลักสูตรแน่นอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป หลักสูตรลักษณะทางไกลจากมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น 2) แบบที่การเรียนรู้มีลักษณะค่อนข้างยืดหยุ่นและเป็นการเรียนรู้พร้อมกับการพัฒนางาน เช่น เรียนรู้ผ่านแหล่งข้อมูล ศูนย์การเรียนในหน่วยงาน สื่อการเรียน เป็นต้น 3) การเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตประสบการณ์การทำงาน เรียนรู้แบบทำงานตัวต่อตัวโดยผู้เรียนมีประสบการณ์ใกล้เคียงกันให้ทำงานช่วยเหลือกัน เป็นการเรียนรู้แบบเพื่อนสนับสนุนเพื่อน

อังศินันท์ อินทรกำแหง (2545: 265-266) ได้แบ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อ 2) การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานของตนเอง 3) การเรียนรู้จากบุคคล

กริฟฟิน (สมคิด อิสระวัฒน์. 2543: 168-169; อ้างอิงจาก Griffin. 1979) ได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่เชื่อแนวความคิดของโนลส์ (The Knowles Group Learning Stream) โนลส์เสนอแนะรูปแบบของสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contract) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. กลุ่มที่เชื่อแนวความคิดของทาฟ (The Tough Adult Learning Project Stream) รูปแบบที่สำคัญของกลุ่มนี้คือโครงการเรียนรู้ (Learning Project) ที่เป็นตัวชี้ว่าบุคคลนั้นมีส่วนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากน้อยเพียงใด

3. กลุ่มที่เชื่อเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป (Individual Program Instruction) ตามแนวความคิดของสกินเนอร์ (Skinner) กริฟฟินวิจารณ์ว่า วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ชี้นำตนเอง (Self – Directed Approach) แต่มิใช่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ลักษณะที่น่าจะเป็นคือ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการกำกับของครูมากกว่า

4. กลุ่มที่จัดในรูปแบบที่ไม่ได้จัดแบบสถานศึกษา (Non-Traditional Institutional Arrangement) สิ่งที่ให้ คือประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลภายนอก หน่วยกิตสำหรับประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่ง กลุ่มคนที่มาเรียนรู้ในรูปแบบนี้ มีความคาดหวังในความรู้ สมัครมาเรียนตามความสนใจ

5. กลุ่มที่เรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตมนุษย์ (Experiential Learning)

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆ โดยสรุปสามารถแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแบบมีหลักสูตรแน่นอน เช่น การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยแบบเปิด

2 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในสถานศึกษาภายใต้การกำกับของครู เช่น ใช้พวกนวัตกรรมทางการศึกษาต่างๆ

3 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนอกสถานศึกษา เช่น หน่วยงานที่คนภายนอกสามารถไปสมัครเรียนได้ เป็นต้น

4 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากประสบการณ์ชีวิต เช่น เรียนกับวัสดุหรือสื่อต่างๆหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.5 การวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีผู้ให้ความสนใจศึกษาในหลายแง่มุม ผู้ที่จะศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงควรเจาะจงว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ตนเองศึกษาคืออะไรภายใต้พื้นฐานที่ว่าเป็นกิจกรรมของมนุษย์ เช่น จะเป็นพฤติกรรม, การรับรู้ , ความคิด ,ประสบการณ์หรือการสื่อสาร (Grow. 1991,1996: online) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) เป็นพื้นฐานในการอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำ

ตนเอง ซึ่งมองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผู้ศึกษาและการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของกระบวนการ ได้แก่ นัคเคิล (Nuckles. 1997: 9; citing Jarvis. 1992: 133-134) ที่ศึกษาปัจจัยทางบุคลิกภาพรูปแบบทางปัญญาและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยวัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของจาวิส ซึ่งเป็นการวัดลำดับการเรียนรู้ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ เกิดความสงสัยภายในตนเอง การตัดสินใจที่จะเรียนรู้ รูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป้าหมายของการเรียนรู้ เนื้อหาในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ การคิดและภาษาที่ใช้ในการเรียนรู้ วิธีการประเมินผล และผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้ ในประเทศไทยมีผู้ศึกษาและการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของกระบวนการเช่นกัน ได้แก่ นันทกาญจน์ ชินประหัษฐ์ (2544: 8,55 อ้างอิงจาก Knowles. 1975; Skager. 1978; Tough. 1979; Candy. 1991; โกวิท ประวาลพฤกษ์. 2542; และ สมคิด อิสระวัฒน์. 2542) ได้สร้างเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาชื่อ “สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉัน” ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดของนักการศึกษาผู้ใหญ่ 6 ท่าน ได้แก่ โนลส์ สเคเจอร์ ทาฟ แคนดี้ โกวิท ประวาลพฤกษ์ และสมคิด อิสระวัฒน์ โดยให้ผู้เรียนบันทึกการเรียนรู้ของตนเองลงในสมุด จากนั้นผู้สอนจะวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนตามที่ผู้เรียนได้บันทึกลงในสมุดผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 7 ขั้นตอน ได้แก่ วิเคราะห์ความต้องการ กำหนดจุดมุ่งหมาย ออกแบบแผนการเรียนรู้ ปฏิบัติการเรียนรู้ ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง สรุปและปรับปรุงให้ดีขึ้น ชื่นชมผลงาน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) ซึ่งโนลส์มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 5 ขั้นตอน โดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์นั้นมีลักษณะคล้ายการวางแผนการเรียนรู้ โนลส์ได้เสนอวิธีการวางแผนการเรียนรู้วิธีหนึ่งอย่างง่ายๆ โดยสามารถทำตามขั้นตอนวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในแง่ของกระบวนการสามารถสรุปได้จากแนวคิดของโนลส์ดังนี้

โนลส์กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนใช้ความคิดริเริ่ม และรับผิดชอบการเรียนรู้เรื่องที่ตนเองสนใจให้สำเร็จ โดยจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ (Diagnosis Needs for Learning) ผู้ใหญ่จะมีแรงจูงใจอย่างมากที่จะเรียนในสิ่งที่เขาต้องการเรียน โดยเขาจะวินิจฉัยตนเอง (Self – Diagnosis) ในเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ ในการวินิจฉัยตนเองนี้ประกอบไปด้วยการระบุถึงรูปแบบพฤติกรรมหรือความสามารถที่คาดหวัง ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถที่คาดหวังในระดับที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบัน และประเมินถึงความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมหรือความสามารถที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับพฤติกรรมหรือความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบัน

2. การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (Formulating Learning Goals) ควรระบุอย่างเฉพาะเจาะจงว่าเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความสนใจ หรือค่านิยม ซึ่งเป้าหมายในการเรียนรู้นี้จะช่วยผู้เรียนวางแผน ดำเนินการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ได้ เป้าหมายอาจจะเป็นหัวข้อ แนวคิดหรือเป็นส่วนประกอบต่างๆที่ค้นพบในกิจกรรม ในขั้นตอนผู้เรียนจะกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน

3. การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ (Identify Human and Material Resources for Learning) ในขั้นตอนผู้เรียนจะระบุแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง เช่น ตำรา บทความ ข้อมูลจากอินเตอร์เนต ผู้ชำนาญการในอาชีพต่างๆ หรือหาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้กัน เป็นต้น

4. การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม (Choosing and Implementing Appropriate Learning Strategies) โดยเลือกวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ เช่น ถ้าสิ่งที่คาดหวังจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ผู้เรียนต้องเลือกวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้ได้มาซึ่งความรู้โดยอาจทำการเรียนรู้ด้วยวิธีจดบันทึกในสิ่งที่ครูสอน การประชุมสัมนา การอ่านหนังสือ เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ เลือกและใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบที่ตนเองต้องการเรียนรู้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluating Learning Outcomes) โดยเขาจะประเมินตนเอง (Self – Evaluation) ถึงความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังกับพฤติกรรมที่ตนเองมีก่อนทำการเรียนรู้ โดยประเมินว่าพฤติกรรมได้เพิ่มมากขึ้นกี่ระดับ และได้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของพฤติกรรมที่คาดหวังด้วย ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะประเมินความก้าวหน้าและพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ตามที่ตนเองกำหนดไว้ หาต้นเหตุและแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เสริมแรงตนเองเพื่อเอาชนะความรู้สึกผิดหวังท้อแท้ที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบากต่างๆ

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) เป็นพื้นฐานในศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยโนลส์มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในลักษณะของกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ โนลส์เป็นผู้เสนอทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) โดยมีรากฐานมาจากปรัชญาเชิงมนุษยนิยม การศึกษาผู้ใหญ่เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ การศึกษาผู้ใหญ่เป็นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้ใหญ่ที่มีลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงจะ

เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ โนลส์ (Knowles. 1998: 64-69) ได้กล่าวถึงข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาผู้ใหญ่ 6 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการที่จะรู้ (The Need to Know) ผู้ใหญ่จะให้ความสนใจถึงสาเหตุที่เขาจะต้องเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดก่อนที่จะดำเนินการเรียนรู้สิ่งนั้น ผู้ใหญ่จะทุ่มเทกับสิ่งที่ทราบว่าเรียนรู้แล้วจะได้รับประโยชน์อะไรจากมัน ในการศึกษาผู้ใหญ่ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จึงเป็นภาระหน้าที่ในการช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในสิ่งที่ต้องการรู้ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยยกระดับความตระหนักในสิ่งที่ต้องการรู้ คือประสบการณ์จริงหรือประสบการณ์ที่เลียนแบบมาที่จะช่วยให้รู้ว่าขณะนี้ตนเองยืนอยู่จุดไหนและต้องการเป็นอะไร

2. มโนภาพต่อตนเองของผู้เรียน (The Learner's Self-Concept) ผู้ใหญ่มีมโนภาพต่อตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและต่ออนาคตของตนเอง มีความสามารถที่จะนำตนเอง

3. บทบาทประสบการณ์ของผู้เรียน (The Role of the Learner's Experiences) ประสบการณ์ในวัยเด็กที่แตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ส่งผลการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะยึดติดกับประสบการณ์ที่ผ่านมา และจะปฏิเสธสิ่งที่ขัดแย้งกับประสบการณ์เดิมของตน ประสบการณ์ที่แตกต่างกันนี้ จะส่งผลให้กลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากตามไปด้วย

4. ความพร้อมที่จะเรียนรู้ (Readiness to Learn) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน โดยผู้ใหญ่จะเลือกเรียนในสิ่งที่ตรงกับงานตามพัฒนาการของตนเอง

5. แนวโน้มที่จะเรียนรู้ (Orientation to Learn) สำหรับผู้ใหญ่แล้วการศึกษาเป็นกระบวนการที่ใช้พัฒนาความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน ผู้ใหญ่ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้ใหญ่จึงมีแนวโน้มจะเรียนรู้ในสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในงาน หรือใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ชีวิตได้

6. แรงจูงใจ (Motivation) ผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับการจูงใจจากภายในมากกว่าภายนอก ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

การที่จะถ่ายทอดทางการเรียนรู้แก่ผู้ใหญ่ เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้นั้นต้องคำนึงถึงเงื่อนไขการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะเรียน 2) สภาพแวดล้อมที่จะทำให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ ถูกกำหนดโดยความสะดวกทางกายภาพ ความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นและการยอมรับในความแตกต่างของผู้ใหญ่ 3) ผู้ใหญ่จะรับเอาเป้าหมายของการเรียนรู้มาเป็นเป้าหมายของตนเอง 4) ผู้ใหญ่ยอมรับที่จะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบวางแผนการเรียนรู้ดำเนินการเรียนรู้และทุ่มเทกับการเรียนรู้ 5) ผู้ใหญ่กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ 6) กระบวนการเรียนรู้ต้องมีความเกี่ยวข้องและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้ใหญ่ 7) ผู้ใหญ่ต้องการประสบความสำเร็จในเป้าหมายของตนเอง (Knowles.1980 : 57 – 58)

นอกจากเงื่อนไขการเรียนรู้ผู้ใหญ่ 7 ประการแล้ว การที่จะถ่ายทอดทางการเรียนรู้แก่ผู้ใหญ่ยังต้องคำนึงถึงหลักการสอนผู้ใหญ่ ได้แก่ 1) ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จด้วยตนเอง 2) ผู้สอนช่วยผู้เรียนทราบถึงแรงบันดาลใจของตนเองเพื่อที่จะพัฒนาเป็นพฤติกรรม 3) ผู้สอนช่วยผู้เรียนวินิจฉัยความแตกต่างระหว่างแรงบันดาลใจกับระดับพฤติกรรมที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบัน 4) ผู้สอนช่วยผู้เรียนระบุปัญหาในชีวิตเพราะบุคคลมีความพร้อมแตกต่างกัน 5) ผู้สอนจัดเงื่อนไขทางกายภาพให้มีความสะดวกและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน 6) ผู้สอนยอมรับผู้เรียนว่าเขาเป็นบุคคลที่มีคุณค่า เคารพในความรู้สึกและความคิดของผู้เรียน 7) ผู้สอนสร้างสัมพันธภาพของความไว้ใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับผู้เรียน โดยส่งเสริมการร่วมมือทำกิจกรรม และหลีกเลี่ยงการโน้มน้าวให้ผู้เรียนแข่งขันหรือตัดสินผู้เรียน 8) ผู้สอนแสดงถึงความรู้สึกของตนเอง และอุทิศแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของตนเองเป็นผู้ร่วมเรียนในการเสาะแสวงหาความรู้ซึ่งกันและกัน 9) ผู้สอนรวมเอาผู้เรียนไว้ในกระบวนตั้งเป้า หมายอย่างเป็นระบบ โดยเป้าหมายได้มาจากสถาบันการศึกษา ผู้สอน เนื้อหาวิชา และสังคม 10) ผู้สอนแบ่งปันความคิดของเขาเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้ เลือกทรัพยากรและวิธี 11) ผู้สอนช่วยผู้เรียนในการจัดการตนเองเพื่อแบ่งปันความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน 12) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของพวกเขามาเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 13) ผู้สอนจัดหาวิธีนำเสนอแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน 14) ผู้สอนช่วยผู้เรียนประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ 15) ผู้สอนรวมผู้เรียนไว้ในการพัฒนาการยอมรับซึ่งกันและกันและพัฒนากระบวนการวัดความสำเร็จต่อการเรียน 16) ผู้สอนช่วยผู้เรียนพัฒนาและประยุกต์กระบวนการประเมินตนเอง (Knowles.1980 : 57 – 58)

ดังนั้นนักการศึกษาผู้ใหญ่ จึงมีหน้าที่ดำเนินการให้กิจกรรมทางการศึกษาของผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จ เพื่อตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของบุคคล สถาบันการศึกษาและสังคม นักการศึกษาผู้ใหญ่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยตรง มีหน้าที่ในการช่วยผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ในแต่ละสถานการณ์ ช่วยผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ สร้างเงื่อนไขที่จูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ ใช้วิธีและเทคนิคที่มีประสิทธิภาพที่จะก่อให้เกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้ จัดเตรียมแหล่งทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคลและวัสดุที่จำเป็นในการเรียนรู้ ช่วยผู้เรียนประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้ (Knowles. 1980: 22) ซึ่งโนลส์เรียกบทบาทเหล่านี้ของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ว่าเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) (Knowles. 1998: 198-201)

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่มนุษย์ในปัจจุบันกลับมีอายุยืนยาวขึ้น สิ่งที่บุคคลเรียนรู้ตั้งแต่ยังเด็กอาจจะใช้ไม่ได้เมื่อมีอายุมากขึ้น การศึกษาในปัจจุบันจึงเป็นกระบวนการที่บุคคลค้นหาสิ่งที่ตนเองยังไม่ทราบตลอดชีวิต (Knowles. 1980: 40-41) จากข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับมโนภาพต่อตนเองของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นั้น พบว่าผู้เรียนที่เป็นเด็กจะมีลักษณะพึ่งพา เป็นผู้ที่คอยรับและเก็บข้อมูลที่ผู้ใหญ่เห็นว่าเด็กสมควรจะทราบ แต่เมื่อเขาเติบโตขึ้นมีวุฒิภาวะ มโนภาพแห่งตนของเขาจะเปลี่ยนเป็นผู้ที่ต้องการนำตนเองมากขึ้น

เขาจะมองตนเองว่าเป็นผู้ผลิตหรือผู้กระทำ มีบุคลิกภาพในการนำตนเอง เมื่อผู้ใหญ่ต้องการจะเรียนรู้ เขาจึงต้องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยได้รับการปฏิบัติจากผู้สอนด้วยความเอาใจใส่และเสาะแสวงหาความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้ใหญ่จะต่อต้านการเรียนรู้ภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆซึ่งเป็นการขัดแย้งกับมโนภาพแห่งตน ในทางตรงกันข้ามเมื่อผู้ใหญ่เข้ามาเรียน ผู้ใหญ่กลับไม่ได้เตรียมตัวมาเพื่อเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่ให้ตนเองได้เรียนรู้แบบผู้ใหญ่ คือ ต้องการเรียนรู้วิธีการเรียนแบบใหม่ที่ตนเองสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองได้ (Knowles. 1980: 40) จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ใหญ่ให้สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในแนวคิดของโนลส์ไม่ได้หมายถึงว่าผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเองเพียงลำพัง นอกจากบทบาทของผู้สอนแล้ว โนลส์ (Knowles. 1980: 136) กล่าวถึงการเรียนรู้เป็นกลุ่มว่าการจัดการการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม โนลส์เชื่อว่าคนที่มีความสามารถต้องสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับคนเป็นหมู่คณะได้ และกลุ่มคนที่เรียนรู้ด้วยจะเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลต้องการจะเรียนรู้

โดยโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนใช้ความคิดริเริ่ม และรับผิดชอบการเรียนรู้เรื่องที่ตนเองสนใจให้สำเร็จ โดยจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งประกอบไปด้วยการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็น การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งการที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้ประสบความสำเร็จนั้น นอกจากได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความสนใจของตนเองและได้รับการถ่ายทอดทางการเรียนรู้แล้ว โนลส์ (Knowles. 1975: 61) ได้กล่าวถึงความสามารถของบุคคล 9 ประการที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้ 1) มีความเข้าใจในความแตกต่างของข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องผู้เรียนและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้แบบที่มีครูเป็นผู้ชี้นำกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และมีความสามารถที่จะอธิบายความแตกต่างเหล่านี้แก่ผู้อื่นได้ 2) มีความคิดว่าตนเองไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นและเป็นบุคคลที่นำตนเองได้3) มีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เพื่อที่จะใช้เพื่อนเป็นแหล่งทรัพยากรในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง และทำการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4) มีความสามารถในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากครูและเพื่อน 5) มีความสามารถในการแปลความต้องการทางการเรียนรู้เป็นจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ที่สามารถทำให้สำเร็จและประเมินผลได้ 6) มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ ผู้ช่วยเหลือหรือผู้ให้คำปรึกษา และริเริ่มใช้พวกเขาเป็นแหล่งความรู้ 7) มีความสามารถในการระบุบุคคลและแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 8) มีความสามารถในการเลือกยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มและมีทักษะในการใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้

9) มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและพิสูจน์หลักฐานที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

สรุปได้ว่าแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ เมื่อผู้ใหญ่ต้องการที่จะเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่ตรงกับมโนภาพแห่งตนของผู้ใหญ่ที่ต้องการจะนำตนเองและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยมีปัจจัยทางด้านการเรียนการสอนคอยสนับสนุนส่งเสริมให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งโนลส์กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจภายใน คุณลักษณะในตัวผู้เรียน บทบาทของผู้สอนในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) เป็นพื้นฐานในศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากการที่โนลส์กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในแนวสหวิทยาการเพื่ออธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม โดยให้ความสนใจกับปัจจัยรอบตัวบุคคล โดยปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันเริ่มต้นที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดทางสังคมแก่เยาวชนและใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด จากการศึกษาแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและมหาวิทยาลัยร่วมกันแล้ว จะสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างครอบคลุม

2.2 ลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.1 แรงจูงใจภายในกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แรงจูงใจเป็นสิ่งที่โน้มน้าวให้บุคคลเกิดการกระทำ อารี พันธ์มณี (2542: 181; อ้างอิงจาก Brown; Armstrong; & Thompson. 1998: 16; citing Elliott; & et al. 1996: 332) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ว่าเป็นสภาวะของบุคคลที่มีความต้องการกระทำหรือเรียนรู้บางอย่างด้วยตนเองให้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งชักจูงจากภายนอกเป็นความต้องการเรียนเพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพราะต้องการความสนุกและชำนาญ

(อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ์. 2543:7 ; อ้างอิงจาก DeCharm.
1976) ที่เชื่อว่าแรงจูงใจภายในเป็นเรื่องของบุคคลที่ต้องการจะมีประสบการณ์ว่าตนเองเป็นคนกำหนดเหตุและมองว่าตนเองเป็นคนริเริ่มพฤติกรรมของตนเองมากกว่าแรงผลักดันจากภายนอก

พฤติกรรมที่แสดงว่าได้รับการจูงใจจากภายในจะแสดงออกถึงความสนใจและเพลิดเพลินขณะทำกิจกรรมนั้น (เรวดี ทรงเที่ยง. 2548: 11; อ้างอิงจาก Grolnick; & Ryan. 1989 : 890) อารมณ์จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในเนื่องจากบุคคลจะทำกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจของตน ความสนใจจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งชี้ถึงความต้องการภายในจิตใจและบอกถึงระดับของความท้าทายที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น เมื่อบุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเป็นคนมีความสามารถและรู้สึกว่าเป็นผู้ลิขิตตนเอง ความรู้สึกสนุกสนานตื่นเต้นจึงเกิดขึ้นในขณะทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ (เรวดี ทรงเที่ยง. 2548: 11; อ้างอิงจาก Deci; & Ryan. 1990: 32) ดังนั้นแรงจูงใจภายในจึงเป็นความต้องการ และความพึงพอใจของบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเสาะแสวงหาของตนเอง โดยปัจจัยที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น สิ่งที่น่าสนใจ แปลกใหม่ ท้าทายเป็นแรงผลักดัน โดยไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเป็นข้อบังคับ

ในข้อตกลงเบื้องต้นของแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1998: 64-69) กล่าวถึง เรื่องแรงจูงใจว่าผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับการจูงใจจากภายในมากกว่าภายนอก ซึ่งแนวคิดของโนลส์นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาผู้ใหญ่อีกหลายท่าน ได้แก่ แกริสัน (อาชัญญา รัตนอุบล. 2542: 10-11; อ้างอิงจาก Garrison. 1997) เป็นนักการศึกษาผู้ใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเกิดแรงจูงใจ ซึ่งเชื่อว่าแรงจูงใจนั้นเกิดมาจากปัจจัยภายในบุคคลและมีความเชื่อแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพราะทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะเรียน และสามารถรักษาความต่อเนื่องไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของลอง (Long. n.d.: online) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการของการมีเป้าหมายในใจ และสนับสนุนให้เกิดเป็นพฤติกรรมรวมไปถึงการระบุและค้นคว้าข้อมูล โดย ผู้เรียนจะรับผิดชอบในเรื่องเป้าหมาย ความสำเร็จและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้ความสำคัญกับการรับผิดชอบในเบื้องต้นของผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีแรงจูงใจจากภายใน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการนำจากภายในตัวผู้เรียน (สุนทรา โตบัว. 2546: 41) ปราศจากสิ่งควบคุมภายนอก เช่น รางวัล การถูกตำหนิ หรือเรียนเพื่อต้องการวุฒิบัตรหรือตำแหน่ง (สุนทร สุทองหล่อ. 2542: 21; อ้างอิงมาจาก Skager. 1978: 116-117) สอดคล้องกับออดดี้ (Brockett; & Hiemstra. 1991: online; citing Oddi. 1984: 49-A) เสริมว่าผู้ทีเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีแรงขับที่จะริเริ่มในการเรียนมากกว่าเป็นผู้ตอบสนอง เป็นผู้มีความ สามารถ ที่จะริเริ่มและดำเนินการเรียนของตนโดยไม่ต้องอาศัยแรงเสริมภายนอก จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำ

ตนเอง โดยที่ผู้เรียนสามารถริเริ่มเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยแรงเสริมจากภายนอก มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้

ดังนั้นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในปัจจุบันได้หันมาให้ความสนใจกับแรงจูงใจภายในเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแรงจูงใจภายในสามารถประยุกต์ใช้ได้ดีในการเรียนรู้และการทำงาน สามารถใช้อธิบายพฤติกรรมโดยไม่ต้องอาศัยปัจจัยภายนอก โดยแรงจูงใจภายในจะเน้นที่คุณลักษณะภายในงาน หรือกิจกรรมมาเป็นตัวที่กระตุ้นบุคคลเกิดแรงจูงใจภายในที่อยากเรียนรู้ เช่น ความเพลิดเพลินที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นในกิจกรรมนั้น การเรียนรู้งานที่ยากและท้าทาย ความทุ่มเทผูกพันและรับผิดชอบ ซึ่งตามความเข้าใจของคนทั่วไปเห็นว่ารางวัลภายนอกต่างๆ เงิน ตลอดจนกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆที่มักใช้ในโรงเรียนและในบ้านเป็นสิ่งที่จูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ แต่จากการศึกษาวิจัยหลายเรื่องพบว่า เมื่อนักเรียนได้รับรางวัล เช่น เงิน ของขวัญหรือสิ่งตอบแทนอื่นๆในการร่วมกิจกรรมที่น่าสนใจ นักเรียนมีแนวโน้มที่จะสูญเสียความสนใจและความเต็มใจในการทำงาน หลังจากรางวัลนั้นหมดสิ้นไป โดยเฮย์วูดและสวิทซ์กีย์ (อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ์. 2543: บทนำ,7-8; อ้างอิงจาก Haywood; & Switzky.1986) ได้ทดสอบแรงจูงใจภายใน โดยประมวลงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในและตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และพบว่าเด็กที่มีลักษณะแรงจูงใจภายในที่เด่นชัด มีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกภาพที่กลมกลืน สำรวจ อยากรู้อยากเห็น กำหนดและชี้แนะแนวทางพฤติกรรมของตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพารางวัลภายนอก ขยัน พากเพียร มีความพยายามในงานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะแรงจูงใจภายนอกเด่น

มีผู้ศึกษาแรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ เอนท์วิสเทิล ฮานเลย์และเฮาว์เซลล์ (อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ์. 2543: 8; อ้างอิงจาก Entwitle; Hanley; & Hounsell. 1979) พบว่าวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษามี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรกคือ ความหมาย (เป็นการค้นหาเพื่อความเข้าใจส่วนบุคคล) องค์ประกอบที่สอง คือ การผลิตซ้ำ (ความจำ) องค์ประกอบที่สาม คือ ความสำเร็จ (ทำอะไรก็ตามเพื่อให้ได้คะแนนสูง) พบว่ามีการเรียนรู้แบบเดียวคือแบบที่นักศึกษาเสาะแสวงหาความหมายจะถูกจูงใจจากแรงจูงใจภายใน ค่อนข้างเป็นตัวของตัวเองและเป็นอิสระจากประมวลรายวิชา ซึ่งการเรียนรู้แบบเสาะแสวงหาความหมายนั้นมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองมีความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบิกส์ (อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ์. 2543: 8; อ้างอิงจาก Biggs. 1979) ที่พบว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ใช้กลยุทธ์การรู้คิดโดยซึมซับความหมายเป็นพวกประมวลผลในระดับลึก จะใช้แหล่งแรงจูงใจภายในเรื่องความเข้าใจ และสอดคล้องกับการศึกษาทดลองของ อรพินทร์ ชูชม (อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ์. 2543: 8; อ้างอิงจาก Choochom.1994) พบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจภายในจะได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้ ถ้าใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้โดยการจัดกระบวนการตั้งคำถามขึ้นด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับ การศึกษาของอรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ์. (2543: 48 – 49) พบว่าแรงจูงใจภายในส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการ

เรียนรู้ที่นักเรียนสามารถควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ตลอดจนสามารถเลือกใช้ผสมผสานกลยุทธ์การรู้คิดได้อย่างมีประสิทธิผล ซึ่งวิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเองมีลักษณะคล้ายกับวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเองตลอดทั้งกระบวนการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าผู้ที่มีแรงจูงใจภายในจะมีแรงขับที่จะริเริ่มในการเรียนมากกว่าเป็นผู้ตอบสนอง เป็นผู้มีความสามารถที่จะริเริ่มและดำเนินการเรียนของตนโดยไม่ต้องอาศัยแรงเสริมภายนอก ดังนั้นแรงจูงใจภายในจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.2 การรับรู้ความสามารถของตนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตน มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทางจิตวิทยากลุ่มปัญญาสังคมที่พัฒนาขึ้นโดยแบนดูรา (Bandura) ที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หากแต่มีผลมาจากกระบวนการทางปัญญาด้วย กล่าวคือ ถ้ากระบวนการทางปัญญาเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนไปด้วย ซึ่งหนึ่งในวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาที่แบนดูราได้เสนอไว้ คือ การรับรู้ความสามารถของตน (ประทีป จินงี่. 2540: 95-96)

การรับรู้ความสามารถของตน (Perceived Self – Efficacy) เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะใช้จัดการและดำเนินการพฤติกรรมตามความคาดหวังในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในด้านความคิด ความรู้สึก การจูงใจตนเองและการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนได้รับอิทธิพลจาก 4 แหล่ง ได้แก่ 1) ความสำเร็จจากการกระทำ (Mastery Experience) ซึ่งเป็นประสบการณ์จริงและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนมากที่สุด ความสำเร็จจะทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ส่วนความล้มเหลวจะค่อยๆทำลายความเชื่อในความสามารถของบุคคล โดยเฉพาะถ้าความล้มเหลวนั้นเกิดขึ้นก่อนที่บุคคลสร้างความเชื่อในความสามารถขึ้นอย่างมั่นคง ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จง่ายๆ เขาจะคาดหวังในผลลัพธ์ที่ได้รวดเร็วและจะท้อใจง่ายเมื่อพบความล้มเหลว การที่ความเชื่อในความสามารถจะพัฒนาขึ้นมาได้อีกครั้งนั้นต้องอาศัยการเอาชนะอุปสรรคด้วยความอุตสาหพยายาม 2) การได้รับตัวแบบ (Vicarious Experience) ผ่านความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตัวแบบทางสังคม โดยสังเกตจากการกระทำของบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับตนเอง ซึ่งเขาประสบความสำเร็จโดยใช้ความอุตสาหพยายามจะทำให้ผู้สังเกตมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้นในการที่จะทำกิจกรรมที่คล้ายกัน และการสังเกตผู้มีลักษณะคล้ายกับตนเองล้มเหลวถึงแม้เขาจะใช้ความพยายามก็ตาม ผู้สังเกตจะตัดสินความสามารถของตนเองต่ำลงและยังเป็นการทำลายแรงจูงใจด้วย 3.) การพูดชักจูง (Social Persuasion) เป็นการสนับสนุนให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถอะไรที่จะทำกิจกรรมได้ประสบความสำเร็จ บุคคลที่ได้รับการพูดชักจูงจะเป็นผู้ที่มีความพยายาม และเชื่อในความสามารถของ

ตนเองเมื่อพบกับปัญหา ซึ่งการพูดชักจูงจะค่อยพัฒนาการรับรู้ความสามารถของบุคคลให้สูงขึ้น พยายามจัดให้บุคคลอยู่สถานการณ์ที่สามารถประสบความสำเร็จ และส่งเสริมให้บุคคลประเมินความสำเร็จของตนเองในแง่ของการพัฒนาตนมากกว่าประเมินว่าตนเองสำเร็จเพราะชนะผู้อื่น แต่ในขณะเดียวกันการพูดชักจูงที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงกับความสามารถของบุคคล ทำให้ผิดหวังจากการที่ได้พยายามกระทำกิจกรรมและจะทำลายความเชื่อมั่นของบุคคลลงอย่างรวดเร็ว 4) สภาวะทางร่างกายและอารมณ์ (Physiological and Emotional State) สภาพร่างกายที่บุคคลใช้ตัดสินความสามารถของเขาในการทำกิจกรรม เช่น ความแข็งแรงหรืออ่อนแอของร่างกาย ความเครียด ความเจ็บป่วย เป็นต้น อารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของบุคคลเช่นกัน อารมณ์ทางบวกช่วยยกระดับของการรับรู้ความสามารถและอารมณ์ท้อแท้ลดระดับของการรับรู้ความสามาร (Bandura. 1999: 1-5)

การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อการดำเนินการกำกับพฤติกรรมมนุษย์ โดยผ่านการทำงานร่วมกันของกระบวนการทั้งสี่ ได้แก่ 1) กระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) โดยการรับรู้ความสามารถของตนส่งผลต่อแบบแผนการคิด ที่จะส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้ โดยบุคคลจะตีความสถานการณ์หรือคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตน บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่ว่าเป็นโอกาส มองภาพความสำเร็จให้เป็นสิ่งนำทางการกระทำของเขา ส่วนคนที่รับรู้ความสามารถของตนเองต่ำจะคิดในทางลบมองเห็นแต่ความล้มเหลวในอนาคตและเป็นการทำลายแรงจูงใจและผลการปฏิบัติงานของตนเองด้วย 2) กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) มีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของการจูงใจ เนื่องจากบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะตั้งเป้าหมายไว้สูง มีแรงจูงใจในการกระทำและปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตนเอง 3) กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนจะส่งผลต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมตนเอง 3 ด้านได้แก่ ด้านการคิด โดยการรับรู้ความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจ และการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ และรับรู้ว่างตนเองสามารถควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ด้วย ในด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนจะส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิพลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ และด้านความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าตนสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ที่ไม่ดีของตนดีขึ้นได้หรือไม่ 4) กระบวนการเลือก (Selection Process) บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่แน่ใจว่าตนเองสามารถจัดการได้ และหลีกเลี่ยงกิจกรรมหรือสภาพการณ์ที่เชื่อว่าเกินความสามารถ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงจะเลือกกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542: 31-32; อ้างอิงจาก Bandura. 1997: 3)

สรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในแต่ละสถานการณ์ ที่จะใช้ทำพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคาดหวังของตนเอง ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อบุคคลในการแสดงพฤติกรรมใน

สถานการณ์หนึ่งๆ การที่บุคคลใดมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งสูง บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นสูงด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ การรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็เช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสูงด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำ

กรรณิการ์ จิตบรรเทา (2539: 16) ศึกษาพบว่าผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ พึ่งตนเองได้และยังสามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆอีกด้วย และยังมีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมและความพยายามของผู้เรียน โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ท้าทายแก่ตนเองว่ามีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนดและสามารถทราบถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ ซึ่งลักษณะเหล่านี้แสดงถึงการเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าการรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับระดับความสามารถของตนเอง ที่จะใช้ในการทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จโดยใช้ทักษะที่ตนมีอยู่ตามแต่ละสถานการณ์ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงตรงกับความเป็นจริงจะใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและประสบความสำเร็จในที่สุด ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.3 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

เมื่อกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้มีผู้นิยามไว้มากมาย แต่คุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายมาจากการวิจัยโดยใช้แบบวัด SDLRS (Self – Directed Learning Readiness Scale) ของกูกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: abstract) เป็นแบบวัดกลุ่มคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 องค์ประกอบ ซึ่งกูกลิเอลมิโนศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) จากบุคคลที่มีเชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำนวน 14 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุลักษณะของบุคคลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ ความสามารถ เจตคติและบุคลิกภาพลักษณะ แล้วนำองค์ประกอบที่ได้จากการสำรวจมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบวัด SDLRS โดยสร้างแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคอร์ทในลักษณะเป็นแบบรายงานตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม α = 0.87 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่ง

การเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities) มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self- Concept as an Effective Learner) มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Initiative and Independence in Learning) มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) มีความรักในการเรียน (Love of Learning) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skills and Problem – Solving Skills)

นักวิชาการทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยให้ความสนใจศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะศึกษาโดยใช้แบบวัด SDLRS ในปี 1994 สทาคา (สุธาสินี ใจเย็น. 2545: 17; อ้างอิงจาก Straka. 1995: 885) ได้ศึกษาความเชื่อถือของแบบวัด SDLRS ในเยอรมันโดยทดสอบกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยบรีเมอร์ จากการศึกษาปัญหาในการใช้แบบวัด SDLRS พบว่าการใช้แบบวัด SDLRS ควรวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และโมเดลโครงสร้างควรชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างมิใช่เป็นการรับรู้ของบุคคล ซึ่งในประเทศไทยนั้นนรินทร์ บุญชู (2532: 95-106) ได้นำแบบวัด SDLRS มาดัดแปลงเป็นภาษาไทยและปรับปรุงใหม่ให้เข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยเพื่อให้เข้ากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทย ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากวัฒนธรรมของตะวันตกแบบวัดมีความเชื่อมั่น 0.84 ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 120 คน ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้องค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 ด้านคล้ายกับผลการวิจัยของกูกลิเอลมิโน และได้มีผู้นำแบบวัดของนรินทร์ บุญชู ไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัยของตนเองอีกหลายงาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะนิยามองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยประยุกต์ใช้แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกูกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: Abstract) นรินทร์ บุญชู (2532 : 12-14) และสุนทร สุทองหล่อ (2542: 30-31)

กูกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: 7) มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การคิดริเริ่ม การวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ที่ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบด้วยตนเอง และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะ 8 ประการของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของกูกลิเอลมิโนนั้น สอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของโนลส์และนักการศึกษาผู้ใหญ่อีกหลายท่าน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อเป็นการยืนยันแนวคิดคุณลักษณะบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งสรุปได้ว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ ดังนี้

1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities)

หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้รักความก้าวหน้า ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเมื่อมีโอกาส ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสเคเจอร์ (สุนทร สุทองหล่อ. 2542: 21; อ้างอิงจาก Skager. 1978: 116-117) ที่เชื่อว่าลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเปิดโอกาสต่อประสบการณ์ คือ เปิดรับประสบการณ์ในกิจกรรมหลายรูปแบบ โดยยอมรับและเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ๆ

2. มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self- Concept as an Effective Learner) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ สามารถหาวิธีการและแหล่งทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเรียนรู้ ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975: 61) ที่เชื่อว่าลักษณะผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้จากความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองที่สามารถประเมินผลได้สำเร็จ สามารถแสวงหาบุคคลและแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

3. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Initiative and Independence in Learning) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้สามารถริเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ตามลำพังได้เป็นอย่างดี ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1975: 61) ที่เชื่อว่าลักษณะผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะใช้ความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองไม่ขึ้นกับใครและสามารถนำตนเองได้

4. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) หมายถึง ลักษณะของนิสิตมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเรียนรู้จนประสบผลสำเร็จ ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของของโนลส์ (Knowles. 1975: 61) ที่เชื่อว่าลักษณะผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องสามารถที่ดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้สำเร็จทั้งกระบวนการ โดยอาจจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

5. มีความรักในการเรียนรู้ (Love of Learning) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบศึกษาค้นคว้า มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากขึ้น คิดว่าการเข้าใจในเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่าการสอบ ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่ง แก้วแดง (2541 : 112-113) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะทบทวนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในฐานะเป็นพัฒนาการทางความรู้และสังคม และสามารถปรับยุทธศาสตร์ของตนเองเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้

6. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดแปลกใหม่กว่าผู้อื่น สามารถหาแนวทางในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆได้หลายรูปแบบ ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของของสเคเจอร์ (สุนทร สุทองหล่อ. 2542: 21; อ้างอิงจาก Skager. 1978: 116-117) ที่เชื่อว่าลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องสามารถที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ลองผิดลองถูกจนประสบผลสำเร็จ

7. ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เป็นบุคคลที่สามารถคาดการณ์ถึงเรื่องในอนาคต มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้และควบคุมตนเองให้ปฏิบัติสิ่งที่นำไปสู่ความคาดหวังในอนาคต ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เบาวด์ (Boud. 1982: 22) ที่เชื่อว่าลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องสามารถตั้งเป้าหมายและรับผิดชอบควบคุมดูแลการกระทำของตนเองได้

8. ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skills and Problem-Solving Skills) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ มีทักษะการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ รู้วิธีการเรียน มีความสนุกกับการแก้ปัญหาเห็นว่ามองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ในองค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดโนลส์ (Knowles. 1975: 61) ที่เชื่อว่าลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องมีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและพิสูจน์หลักฐานที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะ 8 ประการ ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความรักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะมุ่งอนาคต และมีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา จะเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้นความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.2.4 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

อัลพอร์ท (เพชรธิดา บุญหนุน. 2545: 33 ; อ้างอิงจาก Allport. 1935: 128) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็นสภาวะความพร้อมของจิตและประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ เป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออกซึ่งกิริยาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆหรือต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เจตคติยังเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งสังคมประกิต (Socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็ก เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางได้จากบวกเป็นลบ หรือลบเป็นบวก หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นจากมากเป็นน้อย หรืออาจจะหยุดเลิกไปเลย เจตคติของบุคคลนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของชุมชนที่เป็นสมาชิกอยู่ โดยเจตคติจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกล้าที่จะเผชิญหรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล.2541 : 367 ; อ้างอิงจาก Zellman & Sears.1971)

การศึกษาเจตคติมีความแตกต่างในทฤษฎีที่ใช้ศึกษาอยู่มาก สามารถศึกษาได้โดยยึดองค์ประกอบของเจตคติเป็นหลัก ซึ่งเจตคติมีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้เชิงประเมินค่า (The Cognitive Component) ความรู้สึก (The Affective Component) และด้าน

พฤติกรรม (The Behavioral Component) ต่อวัตถุ กลุ่มคน สถานการณ์หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคม เป็นการประเมินไปในทางบวกหรือลบเกี่ยวกับ คน วัตถุ หรือประเด็นต่างๆ (Hogg; & Vaughan.1998: 116-121) การศึกษาเกี่ยวกับเจตคติจึงสามารถเลือกศึกษาได้โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของเจตคติ ได้แก่ 1) เจตคติแบบ 1 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้สึก 2) เจตคติแบบ 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้สึกและด้านความรู้เชิงประเมินค่า 3) เจตคติแบบ 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้สึก ด้านความรู้เชิงประเมินค่า และด้านพฤติกรรม

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเจตคติตามแนวคิดของ คาทส์ (พรเทพ เสถียรนพเก้า.2543 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Katz.1960 : 454) ที่เชื่อว่าเจตคติประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อและความรู้สึกซึ่งอธิบายถึงลักษณะ ตลอดจนความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีค่าต่อสิ่งอื่นๆ ดังนั้นเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกหรือลบ เช่น ชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

พัชรี มะแสงสม. (2544: 78 – 79) ได้ทำการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สนใจใฝ่หาความรู้ มีความมานะพยายามในการแสวงหาความรู้ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกจำนวนมากที่สนับสนุนว่าการที่บุคคลมีเจตคติในทางบวกต่อพฤติกรรมใดๆก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆสูง

ดังนั้นผู้ที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะมีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3 ปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1 ปัจจัยด้านครอบครัวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ายังไม่มีทฤษฎีใดที่เจาะจงว่าบทบาทจากครอบครัวรูปแบบใดที่สนับสนุนให้บุตรเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่มีงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า ตัวแปรบทบาทจากครอบครัวที่สนับสนุนให้บุตรเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมี 3 ตัวแปรด้วยกัน ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้

.

2.3.1.1 สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมกันระหว่างบุคคลและส่วนที่คงเหลือภายในจิตใจของบุคคลแต่ละฝ่ายด้วย ซึ่งสิ่งนี้จะมีอิทธิพลต่อตัวบุคคลนั้นๆเองและต่อสัมพันธภาพของพวกเขาในอนาคตด้วย ในเรื่องที่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นซัลลิแวน (Sullivan) ได้ตั้งทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (The Interpersonal Theory) โดยมีอิทธิพลจากแนวคิดการสะท้อนตนเองจากกระจก (Looking – Glass Self) ของคูลีย์ (Cooley) โดยบุคคลจะมีการพัฒนาตนออกมาจากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตน เสมือนบุคคลอื่นนั้นเป็นกระจกเงาที่คอยสะท้อนภาพให้บุคคลนั้นได้รับรู้ถึงตนเองได้ โดยเน้นที่สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับบุคคลมาก ครอบครัวจึงสามารถสร้างระเบียบทางสังคม เปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นตัวที่ทำให้เกิดการตัดสินใจ และสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้ ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพ สัมพันธภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคล 2 คนปฏิบัติต่อกัน บุคคลจะเป็นส่วนหนึ่งของสัมพันธภาพและจะได้รับผลจากสัมพันธภาพนั้นด้วย พ่อแม่ลูกเป็นส่วนประกอบของครอบครัวซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบสัมพันธภาพแบบใกล้ชิด ถือเป็นความสัมพันธ์กันทางบทบาท (วุฒิณี กมลภัทรากูร. 2546: 37-41) ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อบุตร พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นวัยรุ่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ลูกจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตและความต้องการของลูก กล่าวคือ พ่อแม่จึงควรมีจิตวิทยาเกี่ยวกับวัยรุ่นดีพอ เนื่องมาจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความอิสระ ทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆมากมาย (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540: 343) บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูจะลดลงจากสมัยเมื่อเป็นเด็ก วัยรุ่นจะไม่แสดงว่าตนต้องการให้บิดามารดาคอยช่วยเหลือดูแล วัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระ แต่ในขณะเดียวกันเขายังคงต้องการให้พ่อแม่รักใคร่และยอมรับเขา

มีผู้ศึกษาพบว่าว่าสัมพันธภาพในครอบครัวนั้นมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538: 32-60) ที่ทำการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทย พบว่าเมื่อคนไทยเกิดความอยากรู้ที่จะเรียนจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้จะอยู่ที่ การเข้าไปคลุกคลีกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ อ่านหนังสือ ดูงาน ฟัง สังเกต สอบถาม หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคิดวิเคราะห์และลองปฏิบัติ และมีการประเมินผลซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ โดยครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การอบรมของบิดามารดาที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องสอนลูกด้วยเหตุผล ฝึกให้ลูกยอมรับในความคิดพูดหรืออธิบายให้เข้าใจก่อนลงโทษ ฝึกให้ลูกช่วยเหลือตนเองและมีความอดทน สอดคล้องกับใจทิพย์ พวงทอง (2540: 23) ศึกษาพบว่าการยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กจะเป็น

การส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับมุสเสน คองเกอร์และเคแกน (ประไพ สมปราชญานันท์. 2545: 28; อ้างอิงจาก Mussen; Conger; & Kagan. 1969) ศึกษาพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการในการพึ่งตนเองได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูก พ่อแม่ที่เสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองให้ลูกโดยวิธีการฝึกให้ลูกรู้จักการพึ่งตนเองตามอายุที่เพิ่มขึ้น คอยแนะนำและช่วยเหลือลูกโดยการตัดสินใจ ปกครองลูกด้วยเหตุผล พ่อแม่ลักษณะนี้ย่อมสามารถที่จะปลูกฝังทั้งด้านความรู้สึกรับผิดชอบและการพึ่งตนเองให้บังเกิดขึ้นกับลูกได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าสัมพันธภาพในที่ดีในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยสัมพันธภาพในครอบครัวควรมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อบุตร พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว แล้วทำให้บุตรรู้สึกว่าตนเองได้รับความรักความอบอุ่น มีอิสระในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง บิดามารดา บุตร และสมาชิกในครอบครัวต่างก็มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและให้เสรีภาพซึ่งกันและกันในการแสดงความคิดเห็น บุตรมีโอกาสได้รับรู้ในกิจการต่างๆของครอบครัว การตัดสินใจใดๆในครอบครัวเกิดขึ้นจากการตกลงเห็นชอบจากสมาชิกทุกคน ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1.2 การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ทำให้ผู้เรียนรับรู้ได้ด้วยการสังเกตว่าบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ เมื่อมีความคิดริเริ่มอยากรู้สิ่งใด ก็จะใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง ลงมือกระทำเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นต้น มีสามารถในการใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้สามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการสังเกตของแบนดูรา ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆกัน โดยแบนดูราเสนอกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบว่ามี 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) กระบวนการใส่ใจ (Attentional Processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลใส่ใจและสนใจในการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ 2) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลเก็บจำตัวแบบไว้เพราะผู้สังเกตยังไม่มีโอกาสทำพฤติกรรมตามในขณะที่สังเกตได้ 3) กระบวนการกระทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลนำเอาการเก็บจำที่เป็นสัญลักษณ์มาแปลงเป็นการกระทำ 4) กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) เป็นกระบวนการที่ตัวจูงใจจะทำการจูงใจบุคคลให้แสดงพฤติกรรมออกมา (ประทีป จินงี่.2540 : 96-101)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราได้อธิบายว่าบุตรเรียนรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของบิดามารดาและนำมาเป็นแบบอย่างพฤติกรรมของตนเอง สุมน อมรวิวัฒน์ (2543: 15) กล่าวว่าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดีของบุตร บุตรจะเรียนรู้โดยการเลียนแบบพฤติกรรมที่บิดามารดาพูด กระทำ หรือปฏิบัติต่อผู้อื่น นอกจากนี้บิดามารดามีความสำคัญอย่างมากในการเป็นแบบอย่างที่น่าศรัทธราของบุตร ลักษณะบุคลิกภาพส่วนใหญ่ไม่ได้ถ่ายทอดทางยีนส์ไปจากบิดามารดาโดยตรง แต่เกิดจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมซึ่งการเรียนรู้โดยการสังเกตจะหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กให้เหมือนพฤติกรรมของบุคคลอื่น เด็กจะสังเกตพ่อแม่ ครู และผู้อื่นที่เด็กประทับใจและจดจำเอาว่าสิ่งใดที่จะกระทำ เช่น ความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความซื่อสัตย์ พ่อแม่จึงเป็นแบบอย่างที่สำคัญสำหรับเด็ก (Strang. 1959: 290)

สมคิด อิสระวัฒน์ (2538 : 32-60) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทย พบว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ บุคลิกภาพของบิดามารดาที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความขยัน ความอดทน ความเพียร ความซื่อสัตย์ การพึ่งตนเอง ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความประทับใจและยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ดังนั้นการที่บุคคลในครอบครัวซึ่งใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุดเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยการแสดงออกเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ได้ด้วยการสังเกตว่าบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ เมื่อมีความคิดริเริ่มอยากรู้สิ่งใด ก็จะใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง ลงมือกระทำเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นต้น มีสามารถในการใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนยึดบุคคลในครอบครัวเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต จากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.1.3 การสนับสนุนทางการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) เป็นการที่บุคคลรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ การได้รับการยอมรับ ได้รับความรัก รู้สึกว่ามีคุณค่าในตนเอง เป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น โดยได้รับจากกลุ่มบุคคลในระบบสังคม เป็นผู้สนับสนุนด้านจิต อารมณ์ วัสดุอุปกรณ์ ข่าวสาร คำแนะนำ อันจะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (พิมพรรณ กิตติวงศ์ภักดี. 2547: 41; อ้างอิงจาก Pender. 1987: 396) โอเรลลี่ (ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. 2544: 10; อ้างอิงจาก O'Reilly. 1988: 863-873) ได้สรุปถึงความหมายของการสนับสนุนทางสังคมจากแนวคิดต่างๆไว้ว่า การสนับสนุนทางสังคม ต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) การสนับสนุนทางสังคมเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) การสนับสนุนทางสังคมเป็นการกระทำหรือพฤติกรรม 3) การสนับสนุนทางสังคมมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและสังคม

ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมระหว่างผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมและผู้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับการสนับสนุนทางสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมตามแนวคิดของสเคเฟอร์ (ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. 2541: 30; อ้างอิงจาก Voydanoff. 1990: 1108; อ้างอิงจาก ผอบเธียร วงศ์ภักดี. 2537: 32; อ้างอิงจาก Scaefer, et al. 1981: 381-406) ที่แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) หมายถึง การสนับสนุนคุ้นเคยหรือยืนยันความมั่นใจ

2. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับการสนับสนุน

3. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ (Tangible Support) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุ สิ่งของตามความต้องการ

ในการวิจัยครั้งนี้การสนับสนุนทางการเรียนรู้จึงมีลักษณะเหมือนกับผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ดังนั้นการสนับสนุนทางการเรียนรู้หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อผู้เรียน ด้วยการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านต่างๆ 3 ด้าน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ได้แก่

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อผู้เรียนโดยการให้ความสนใจ เอาใจใส่และให้กำลังใจผู้เรียน

2. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อผู้เรียนโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ให้คำปรึกษาหรือแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ การแก้ปัญหา และให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อผู้เรียนโดยจัดเตรียมเงิน หนังสือและอุปกรณ์การเรียนที่ให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

มีผู้ศึกษาพบว่าการสนับสนุนทางการเรียนรู้นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538: 32-60) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยพบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยมารดาจะมีบทบาทในการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ กล่าวคือจะเป็นผู้ปลอบใจและให้กำลังใจกลุ่มตัวอย่างเมื่อพบปัญหา และบิดามารดาจะให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับงานที่จะต้องทำ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เติบโตมาในครอบครัวที่ยากจนต้องทำงานควบคู่กับการเรียน ส่วนในด้านการสนับสนุนทางด้านสิ่งของ ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีฐานะยากจนแต่บิดามารดาให้การสนับสนุนทางด้านสิ่งของอย่างเพียงพอ แต่จะเน้นเรื่องการประหยัดและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง

จำกัดให้คุ้มค่าที่สุด นอกจากนี้พรพรรณ อุทัยวี; นีออน พิณประดิษฐ์; และพรรณทิวา รุจิพร (2545: ออนไลน์) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมที่ส่งผลพฤติกรรมใฝ่รู้ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งสิ้น 320 คน พบว่าการสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ของนักศึกษาครูทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ดังนั้นการสนับสนุนทางการเรียนรู้เป็น การแสดงออกของบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อผู้เรียน ด้วยการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านต่างๆ 3 ด้าน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนได้แก่ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางด้านสิ่งของ จากทฤษฎีและจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าการสนับสนุนทางการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2 ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัยกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเป้าหมายสำคัญที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของประชาชนในชาติ การปฏิรูปการเรียนรู้นั้นหมายถึงการพัฒนาปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การปฏิรูปการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรเป็นการปฏิรูปทั้งวิธีการเรียนรู้ และหลักสูตร ในเรื่องการปฏิรูปวิธีการเรียนรู้ควรเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาตำรา สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ได้ทุกสถานที่และตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนในเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรควรพัฒนาควบคู่ไปกับการปฏิรูปวิธีการเรียนรู้โดยพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัยตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ประกอบไปด้วยความรู้พื้นฐานในด้านวิชาชีพและความรู้ทั่วไปที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 155-166)

2.3.2.1 บทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกต่อการจัดดำเนินการการเรียนการสอนจากสภาพการณ์จริง เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของเขา โดยการสนับสนุนให้อำนาจเพื่อให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายด้วยวิธีการที่ง่ายขึ้น (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 61; อ้างอิงจาก Burrow. 1997; citing Kushnir. 1986)

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีแนวคิดมาจากปรัชญามนุษยนิยม ที่มีความเชื่อว่าพื้นฐานจิตใจของมนุษยนั้นมีคุณค่า มีความสามารถที่จะพัฒนาและจัดการกับชีวิตตนเองได้ ศักยภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากความต้องการภายในจิตใจของมนุษย์แต่ละคน ซึ่งโรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนสำคัญได้นำหลักการรักษาคนไข้จิตเวชแบบการให้คนไข้เป็นศูนย์กลางของการบำบัด (Client–Centered Therapy) มาผสมผสานกับแนวคิดทางการศึกษา และดัดแปลงเป็นแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Teaching) จะเน้นให้ครูเป็นเพียงผู้อำนวย

ความสะดวก และจัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่มีการข่มขู่คุกคามผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนต้องการ เรียนเพราะเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียน โดยโรเจอร์ (Rogers. 1969: 164-166) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ควรมีหน้าที่ 10 ประการ ได้แก่ 1) สร้างบรรยากาศภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในชั้นเรียน 2) ช่วยให้เกิดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนของแต่ละบุคคลและกลุ่มในชั้นเรียน 3) ดำเนินการเรียนการสอนไปตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพราะถือเป็นพลังแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จทางการเรียนอันสำคัญยิ่ง 4) ต้องพยายามจัดการเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและสามารถใช้ได้ง่าย 5) ต้องมีความเข้าใจตนเองในฐานะเป็นแหล่งความรู้ที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นได้ เพื่อที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการเรียนรู้ 6) ในการแสดงออกต่อสมาชิกในกลุ่ม ต้องยอมรับทั้งเนื้อหาวิชาการและในด้านทัศนคติหรืออารมณ์ของผู้เรียน คือพยายามก่อให้เกิดความพอดีกันทั้งสองด้านสำหรับสมาชิกแต่ละคนและทั้งกลุ่ม 7) เพื่อที่จะให้เกิดบรรยากาศในห้องเรียนดำเนินไปด้วยดีด้วยการเปลี่ยนฐานะตนเองเป็นเสมือนผู้เรียน เช่น มีฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยการร่วมแสดงความคิดเห็นได้เช่นเดียวกับผู้เรียนแต่ละคน 8) ควรได้เริ่มต้นแสดงความรู้สึกให้เกิดขึ้นในกลุ่มเมื่อมีความคิดเห็น แต่ไม่ใช่โดยการบังคับหรือวิธีการข่มขู่ ซึ่งความคิดที่แสดงออกมานั้นสมาชิกอื่นๆอาจจะยอมรับฟังหรือไม่ยอมรับฟังก็ได้ 9) ตลอดเวลาของการมีประสบการณ์ของการเรียนร่วมกันในห้องเรียนจะต้องมีความว่องไวต่อการแสดงออกในการรับรู้อารมณ์ต่างๆอย่างลึกซึ้งของผู้เรียนตลอดเวลา 10) ต้องพยายามรับรู้และยอมรับว่าตัวเองก็ย่อมจะมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ

นอกจากนี้โนลส์ (Knowles. 1998: 198-201) ใช้แนวคิดของโรเจอร์ในการศึกษาเรื่องผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยโนลส์ได้กล่าวถึงบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น อาจารย์ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นที่ปรึกษาและเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลให้กับผู้เรียน เปลี่ยนจากการควบคุมผู้เรียน เป็นผลักดันผู้เรียนการวางแผนและจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้เรียน ประเมินความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ เชื่อมโยงผู้เรียนกับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และส่งเสริมความคิดริเริ่มของผู้เรียน

เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่ได้มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ระบบการถ่ายทอดทางสังคมเอื้อให้คนไทยคุ้นเคยกับการพึ่งพาผู้อื่นและการถูกบอกให้ทำ ให้เชื่อฟังครูอาจารย์ เทรฟฟิงเกอร์ (Treffinger. 1995: 327) ได้เสนอว่าควรมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนโดยจัดการเรียนการสอนตามระดับการนำตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเริ่มตั้งแต่ระดับที่ครูเป็นผู้นำ จนถึงระดับที่ผู้เรียนนำตนเองได้ในระดับสูง ครูควรต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้พอเพียง ก่อนที่จะให้ผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเอง ผู้เรียนควรมีโอกาสทำงานทั้งการทำงานตามลำพังและการร่วมมือกับผู้อื่น เช่น สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้หรือทำด้วยตนเอง ให้แสดงความคิดเห็น มอบหมายความรับผิดชอบให้

โดยแรกๆผู้สอนบอกและให้ผู้เรียนทดลองทำ ต่อมาให้ผู้เรียนทำเองโดยผู้สอนไม่ได้ช่วยเหลือ ที่สำคัญผู้สอนต้องลดการขู่บังคับให้น้อยลง แต่เปลี่ยนเป็นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในโอกาสที่เหมาะสม (สมคิด อิสระวัฒน์. 2543: 170-171)

นอกจากรูปแบบการสอนแล้วสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงเมื่อฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ ผู้เรียนส่วนหนึ่งอาจไม่รู้ว่าตนเองกำลังเรียนรู้ คนเหล่านี้มีความคิดว่าการเรียนรู้ คือ สิ่งที่เขาต้องทำเมื่ออยู่ในโรงเรียนเท่านั้นและ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนไม่ค่อยตระหนักถึงขั้นตอนต่างๆของการเรียนรู้ (Learning Process) และรวมไปถึงวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน (Learning Style) ความสามารถที่จะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากัน ครูจะต้องมีความเข้าใจ เมื่อใดที่ควรเข้าไปช่วยเหลือหรือเมื่อใดควรปล่อยให้ผู้เรียนรับผิดชอบด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ถ้าจัดในสถาบันการศึกษาต่างๆเพราะธรรมชาติสถาบันเป็นผู้กำหนดสิ่งที่ต้องเป็นต้องทำไว้ ในการดำเนินการฝึกผู้เรียนให้มีคุณลักษณะแบบเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ควรต้องปรับระบบอื่นให้สอดคล้องด้วยเช่นกัน เช่น การวัดผล การจัดชั้นเรียน ตารางเรียน เป็นต้น (สมคิด อิสระวัฒน์. 2543: 171-172) รวมถึงเรื่องการจัดเวลาเรียนควรเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งเวลาในการศึกษาค้นคว้าและเวลาเรียนในห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (สรรรัชต์ ห่อไพศาล. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ดังนั้นการเรียนการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีเป้าหมายและความสนใจของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอน

จากแนวคิดของโรเจอร์ (Rogers. 1969) และโนลส์ (Knowles. 1999) ผู้วิจัยสรุปบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ว่า เป็นพฤติกรรมของอาจารย์ในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ง่ายขึ้น ซึ่งได้แก่บทบาทดังต่อไปนี้

1.บทบาทด้านการเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เปิดเผยและจริงใจภายในกลุ่ม เปรียบฐานะตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในชั้นเรียน ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็น มีเวลาให้ผู้เรียนเข้ารับการปรึกษาปัญหาจากการเรียนและมีการเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

2. บทบาทด้านการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่จัดประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มากกว่าเป็นผู้ป้อนความรู้ให้ผู้เรียน จัดการเรียนการสอนโดยมีพื้นฐานมาจากความต้องการ และระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3. บทบาทด้านการเป็นผู้จัดเตรียมและชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่เตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน และชี้แนะแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ

4. บทบาทด้านการเป็นผู้ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในเลือกใช้แหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ ใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถสรุปความรู้ที่ได้จากแหล่งทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้

5. บทบาทด้านการเป็นผู้ช่วยประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงช่วยผู้เรียนในการหาวิธีประเมินผลและตั้งเกณฑ์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนประเมินความสามารถของตนเอง

มีผู้ศึกษาและพบว่าบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ ไกด์ (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 165; อ้างอิงจาก Guild. 1989) ได้ศึกษาพบว่าอาจารย์ที่เป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้นักศึกษาหาองค์ความรู้ได้ตามต้องการของหลักสูตรและสามารถเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเฉียน (สุนทรา โตบัว. 2546: 51; อ้างอิงจาก chien. 1998: Abstrsct) ศึกษาและได้ข้อสรุปว่าการเตรียมแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงอย่างเดียวไม่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยไต้หวันเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ แต่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วย โพสเนอร์ (ประกิตศรี เผ่าเมือง. 2546: 63; อ้างอิงจาก Posner. 1990: 813) ได้ศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นต้องให้อำนาจแก่ผู้เรียนในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการให้ความสำคัญแก่ความสามารถหลาย ๆด้านของผู้เรียน

จากทฤษฎีและจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย บทบาทด้านการเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง บทบาทด้านการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ บทบาทด้านการเป็นผู้จัดเตรียมและชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน บทบาทด้านการเป็นผู้ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บทบาทด้านการเป็นผู้ช่วยประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้นั้นจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำ

กิจกรรมต่างๆร่วมกัน รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียนและด้านทั่วๆไป (สมพร พรหมจรรย์. 2540 : 9)

สรุปได้ว่าสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การช่วยเหลือพึ่งพา แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน เป็นต้น เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น ประสบความสำเร็จด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องเพื่อน โดยมีความเชื่อว่าเพื่อนเป็นปัจจัยที่คอยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้สำเร็จลุล่วง โนลส์ (Knowles. 1980: 136) กล่าวถึงการเรียนรู้เป็นกลุ่มว่าการจัดการการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม โดยโนลส์เชื่อว่าคนที่มีความสามารถต้องสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับคนเป็นหมู่คณะได้ และกลุ่มคนที่เรียนรู้ด้วยกันจะเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลต้องการจะเรียนรู้ โดยโนลส์ (Knowles. 1975: 61) กล่าวถึงลักษณะผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องมีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อนๆได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเหล่านี้เป็นเหมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้และการช่วยเหลือบุคคลอื่นและการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลนั้น นอกจากนี้เพื่อนในห้องหรือกลุ่มเดียวกัน จะมีบทบาทเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ในขณะที่ผู้เรียนจะต้องแข่งขันกับตนเอง และเอาชนะตนเองด้วย นอกจากนี้ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนด้วย ถ้าสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน จะทำให้สมาชิกกลุ่มน้อยมีความกระตือรือร้นไปด้วย (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2541: 26) ส่วนชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร (สุนทร สุทองหล่อ. 2542: 27; อ้างอิงจาก ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร.2534) ได้เสนอว่าการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะว่าสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน คือประสบการณ์ที่ต่างคนต่างนำมาแลกเปลี่ยนกัน ประสบการณ์ของตนอาจช่วยชี้นำเพื่อนได้ และในทางตรงกันข้ามประสบการณ์ของเพื่อนก็อาจช่วยชี้นำตัวเอง กลุ่มเพื่อนจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพัฒนาการของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น แรกเริ่มอาจเป็นการประคับประคองหรือพึ่งผู้อื่นก่อน แล้วพัฒนามาเป็นการศึกษาด้วยตนเอง สุดท้ายคือการเรียนรู้จากกันและกัน (สมคิด อิสระวัฒน์. 2542: 80)

สมคิด อิสระวัฒน์ (2542: 13) มีความเห็นว่าเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติของวัยรุ่น เนื่องจากวัยนี้จะมีความต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกัน วัยรุ่นจะพยายามปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เพื่อนอาจสอนให้ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านความรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม

เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงกล่าวได้ว่าเพื่อนเป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อวิชาการโดยการร่วมมือกันเสาะแสวงหาความรู้ สัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กิบบอนส์และฟิลลิปส์ (จินดารัตน์ ปีมณี. 2545: 42; อ้างอิงจาก Gibbons; & Phillips. 1979: 27) ได้เสริมว่านอกจากทักษะการแสวงหาความรู้แล้วบุคคลที่จะเป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังจำเป็นต้องมี ทักษะด้านสัมพันธภาพเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับคนทุกระดับอายุและบทบาทที่แตกต่างกัน

มีผู้ศึกษาและพบว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนนั้นมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ บรู้คฟิลด์ (สมคิด อิสระวัฒน์. 2538: 21; อ้างอิงจาก Brookfield. 1982) ได้ทำการศึกษากลุ่มผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ และได้รับการยอมรับในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างพัฒนาทักษะต่าง ๆจนชำนาญโดยปราศจากการเรียนในโปรแกรมการศึกษา แต่พวกเขาเรียนรู้อย่างอิสระนอกระบบและมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกลุ่มเพื่อน และสอดคล้องกับการศึกษาเชิงคุณภาพของ สมคิด อิสระวัฒน์. (2538: 39) ที่ศึกษาพบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยนั้นใช้เพื่อนเป็นแหล่งความรู้หนึ่ง โดยสอบถาม ขอคำชี้แนะ และความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อต้องการความช่วยเหลือในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ดังนั้นสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การช่วยเหลือพึ่งพา แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การทำกิจกรรมต่าง ๆร่วมกัน เป็นต้น เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น ประสบความสำเร็จด้านการเรียนและด้านส่วนตัว จากทฤษฎีและจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.3.2.3 ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resource Center) หมายถึงหน่วยงานส่วนกลางที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดเก็บ การให้บริการและการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆที่ถูกจัดเก็บรวบรวมตามประเภทและชนิดของสื่อ การให้คำปรึกษา รวมถึงการจัดบริเวณที่เป็นสัดส่วนสำหรับความต้องการในการใช้สื่อบางประเภทบางหน่วยงาน (รัตนาภรณ์ ประวัติวัชรา. 2539: 18; อ้างอิงจาก UNESCO. 1987: 46)

โนลส์ (Knowles. 1975: 61) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องมีความสามารถในการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมสอดคล้องกับชนิดของวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ และสอดคล้องกับหวัง (สุนทรา โตบัว. 2546: 43; อ้างอิงจาก Candy. 1991: 318-319; citing Wang. 1983) ที่เชื่อว่าผู้ที่เรียนรู้ด้วย

การนำตนเองต้องมีทักษะการแสวงหาข้อมูลและการใช้ข้อมูล จะเห็นได้ว่านักการศึกษาผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รอรับความรู้เพียงอย่างเดียว มาเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆได้ อาจารย์จึงมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้จัดสรรและแนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่คอยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนใช้ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตนเองตั้งไว้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมๆกันจากสื่อหรือแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 14) การอุดมศึกษาเป็นการศึกษาแบบหนึ่งที่จัดให้คนวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษา ตามปกติแล้วการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เน้นให้ผู้เรียนพึ่งตนเอง ซึ่งนอกจากในชั้นเรียนแล้ว ผู้เรียนต้องทำการศึกษาค้นคว้าและอ่านจากสื่อต่างๆประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัยให้แก่นิสิตผู้เรียนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการบริการห้องสมุด บริการจากสำนักคอมพิวเตอร์ หรือการบริการจากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากมีความเป็นไปได้มากก็จะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนิสิต (เพ็ญแข ประจนปัจจนึก; และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2540: 18-20)

ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็นแหล่งวิทยาการและส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างไม่จำกัด มีความพร้อมและมีความสามารถในอันที่จะคิดค้นแสวงหาและบุกเบิกความรู้ใหม่ ซึ่งการจัดการบริการของมหาวิทยาลัยนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการของนิสิตด้วย ซึ่งอาจอธิบายได้ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow. 1970: 80) คือ ความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลที่มีพื้นฐานต่างกันจะมีระดับความต้องการต่างกัน เช่น เพศ อายุ สถานภาพเชิงเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสำหรับผู้ที่เป็นผู้ใหญ่การตอบสนองของบุคคลจะดีที่สุดหากการตอบสนองตรงกับความต้องการจริงของบุคคล (Felt Needs) เพราะฉะนั้นการจัดการบริการของมหาวิทยาลัยจึงควรคำนึงถึงลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง รวมไปถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิตด้วย (เพ็ญแข ประจนปัจจนึก; และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2540: 18-20) ตามแนวคิดเกี่ยวกับการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รอรับความรู้เพียงอย่างเดียวมาเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆได้ อาจารย์จึงมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้จัดสรรและแนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จะเห็นได้ว่าแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แนวคิดในการจัดรูปแบบการบริการงานด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่นิยมจัดกันทั่วไปในปัจจุบันมี 2 แบบ ได้แก่ 1) แบบรวมบริการหรือศูนย์บริการสื่อการสอน (Integrated Media Programs or Centralization of Instructional Media Services) เป็นการรวมบริการสื่อโสตทัศนะและงานห้องสมุดไว้ด้วยกัน เรียกว่า ศูนย์สื่อการสอน หรือ IMC 2) แบบแยกบริการหรือศูนย์รวมเฉพาะอย่าง (Separate Liberry and Educational Technology Programs) เป็นการจัดสื่อการศึกษาที่แยกวัสดุสิ่งพิมพ์ออกเป็นงานห้องสมุด โดยแยกกันกับงานโสตทัศน์หรือวัสดุไม่ตีพิมพ์ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2526: 39) ในงานด้านบริการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้นแบ่งออกเป็น 6 หน่วยงาน (เพ็ญแข ประจนปัจจนึก และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2540 : 18-20) ได้แก่

1. บริการจากกองบริการศึกษา ได้แก่ การจัดการด้านการจัดการสอน การบริการด้านการลงทะเบียนเรียน การบริการด้านการแจ้งผลการเรียนและการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. บริการจากสำนักคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การจัดข้อมูลด้านการลงทะเบียน การแจ้งผลการเรียน การบริการและอบรมด้านคอมพิวเตอร์ การจัดทำตารางสอน เป็นต้น

3. บริการจากบัณฑิตวิทยาลัย ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่บัณฑิตศึกษาในด้านการเรียน การดูแลการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การดูและเรื่องการลงทะเบียนเรียนและการอำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นต้น

4. บริการจากหอสมุดกลาง ได้แก่ การให้บริการในด้านการเปิด-ปิดห้องสมุด การบริการด้านเอกสารค้นคว้า การดูแลสถานที่และบุคลากร การดูแลด้านอื่นๆที่เป็นหน้าที่ของหอสมุด เป็นต้น

5. บริการจากกองกิจการนิสิต ได้แก่ การบริการด้านการจัดที่พักอาศัยให้แก่นิสิต การบริการด้านการจัดหางาน ทุนการศึกษา สถานที่พักผ่อนและสถานพยาบาลและการบริการในด้านอื่นๆที่เป็นหน้าที่ของกองกิจการนิสิต เป็นต้น

6. บริการจากคณะที่สังกัด ได้แก่ การดูแลด้านห้องเรียน ห้องพักนิสิต การบริการอุปกรณ์การเรียนการสอนในคณะ การดูแลให้ความสะดวกแก่นิสิตในด้านต่างๆที่เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะ

ซึ่งการจัดรูปแบบการบริการงานด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นแบบแยกบริการ ซึ่งจากการศึกษาการบริการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 6 หน่วยงานพบว่ามี 3 หน่วยงานที่ให้บริการด้านการบริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้แก่นิสิต ได้แก่ สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดกลาง และคณะที่นิสิตสังกัด ในการวิจัยครั้งนี้เน้นที่จะศึกษาความพร้อมของการบริการงานด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาองค์ประกอบของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ด้านบุคคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (เตือนใจ วิไลเลิศ. 2541: 31)

มากาเร็ต (รัชตะวัน วรดิษฐ์วงษ์. 2540: 37; อ้างอิงจาก Magaret. 1971: 4434-A) ได้ศึกษาความคาดหวังและการเข้าสังคมในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยซีราคิวส์ ในทัศนะของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนิสิตที่เพิ่งเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีความเห็นว่าแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมีผลต่อการศึกษาทุกแขนง และจากการศึกษาของเพนแลนด์ (Penland. 1979: Abstract) ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า หนังสือเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญมากที่สุดที่กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีการเลือกใช้ ส่วนเลย์แมน (รัชตะวัน วรดิษฐ์วงษ์. 2540: 37-38; อ้างอิงจาก Layman. 1976: 7210-A) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตใหม่ที่มีต่อแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอคลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพความเป็นวิชาการและความมีระเบียบวินัย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในเรื่องการค้นคว้าข้อมูลและจัดระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้นความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงหมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อคุณภาพของงานบริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดกลาง และคณะที่นิสิตสังกัด ในด้านวัสดุและเครื่องมือ ด้านบุคคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่าความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.4 กลุ่มสาขาวิชากับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีรากฐานมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีหน้าที่หลักในการผลิตบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้พยายามพัฒนาโครงสร้างระบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบหรือมหาวิทยาลัยพหุศาสตร์ กล่าวคือมีหลากหลายคณะ หลายสาขาวิชา จากในอดีตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเพียง 5 คณะ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) ถึงระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดตั้งคณะเพิ่มเติมอีก 7 คณะ ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีรวมทั้งสิ้น 12 คณะ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ 2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์ (คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2548: 11-12; วิชาการ. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มสาขาวิชา โดยพิจารณาจากหลักสูตรในแต่ละคณะ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะประกอบด้วยคณะที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม การศึกษา และศิลปะ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะประกอบด้วยคณะที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีต่างๆ ส่วนในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพจะประกอบด้วยคณะที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของมนุษย์ ดังนั้นในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจึงมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน เมื่อสิ่งเหล่านี้แตกต่างกัน ความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจึงแตกต่างกันด้วย โดยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการวิเคราะห์และวิจารณ์ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือมีความสามารถด้านภาษา ด้านการเป็นครู ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในด้านการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สามารถเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการนำความรู้จากวิชาชีพไปใช้ดูแลผู้ป่วย รวมไปถึงการค้นคว้าวิจัยความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน (คณะมนุษยศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะสังคมศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะวิทยาศาสตร์. 2548: 26; คณะวิศวกรรมศาสตร์. 2548: จ; คณะเภสัชศาสตร์. 2548: 22; คณะสหเวชศาสตร์. 2548: 2)

สมบูรณ์ ผุยดี (2547: 62 – 66) ได้ศึกษาการใช้เวลาและการพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยจำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่านิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งการใช้เวลาในการเรียนเป็นการจัดสรรเวลาของนิสิตเพื่อการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การเข้าเรียนในชั้นเรียน การทบทวนบทเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดหรืออินเตอร์เนต และการใช้เวลาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยตามความสนใจเป็นพิเศษ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หรือกิจกรรมด้านวิชาการ เป็นต้น โดยความสนใจของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะแตกต่างกัน ซึ่งการใช้เวลาด้านการเรียนและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นพฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยสามารถเสาะแสวงหาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ หาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ตนเองสนใจโดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น นอกจากนี้นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นแตกต่างกันด้วย โดยการพัฒนาตนเองเป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ความเชื่อมั่น สามารถช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีจุดยืนของตนเอง ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาตนเป็นคุณลักษณะของนิสิตที่สอดคล้องกับองค์ประกอบในคุณลักษณะของบุคคลที่มีการ

เรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของโนลส์ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจและกระทำการต่างๆด้วยตนเองได้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่สามารถนำตนเองได้

ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มสาขาวิชาเป็นตัวเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะมีความแตกต่างกันในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิต จากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาสนับสนุนว่านิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,660 คน (สรุปจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีประจำปีการศึกษา 2548. 2548: 1 – 20) จาก 12 คณะ โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา (คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2548: 11-12; วิชาการ. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ดังนี้

1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 1,247 คน ประกอบด้วย
   - 1.1) คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 421 คน
   - 1.2) คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 471 คน
   - 1.3) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 117 คน
   - 1.4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 238 คน
2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 852 คน ประกอบด้วย
   - 2.1) คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 579 คน
   - 2.2) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 273 คน
3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 561 คน ประกอบด้วย
   - 3.1) คณะพลศึกษา จำนวน 262 คน
   - 3.2) คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 40 คน
   - 3.3) คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 126 คน
   - 3.4) คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 61 คน

3.5) คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 42 คน

3.6) คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจำนวน 360 คน ซึ่งกำหนดโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane. 1967: 581,886) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 เนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวม การเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงต้องการนิสิตจากทุกคณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เฉลี่ยตามกลุ่มสาขาวิชาและคณะ ดังนี้

1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 120 คน ประกอบด้วย

1.1) คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 30 คน

1.2) คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน

1.3) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน

1.4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน

2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 120 คน ประกอบด้วย

2.1) คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 60 คน

2.2) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 60 คน

3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 120 คน ประกอบด้วย

3.1) คณะพลศึกษา จำนวน 20 คน

3.2) คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 20 คน

3.3) คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 20 คน

3.4) คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 20 คน

3.5) คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 20 คน

3.6) คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 20 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างเท่าๆกันในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา คือ จำนวน 120 คนเพื่อนำมาเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาผู้วิจัยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะให้มีสัดส่วนเท่าๆกันด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากวิชาเอกของแต่ละคณะ โดยสุ่มมาคณะละ 1 วิชาเอก ในกรณีที่จำนวนนิสิตในวิชาเอกที่ผู้วิจัยสุ่มไว้หรือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มีจำนวนไม่เพียงพอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยจะสุ่มเพิ่มอีก 1 วิชาเอก เพื่อทำการเก็บข้อมูลเพิ่มจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบวัดที่พัฒนาและสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นๆตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จำนวน 5 ท่าน และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัยจำนวน 60 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละชุด และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟ่าด้วยสูตรของครอนบาค

ขั้นตอนที่ 4 คัดเลือก ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน รวมทั้งสิ้น 11 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 1 ฉบับ แบบสอบถามลักษณะทางจิต 4 ฉบับ และแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 6 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามแต่ละฉบับมีลักษณะวิธีการตอบและการให้คะแนนที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นการหาคุณภาพของแบบสอบถามทั้ง 11 ฉบับจึงกระทำในลักษณะเดียวกัน ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้ง 11 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาผู้ใหญ่และทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน ตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตวิชาเอกเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์รายข้อ (Item – Analysis) ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามในแบบสอบถามทุกชุด (Item – Total Correlation) เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละชุด ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกสูงไว้ใช้ในการวิจัย และเลือกตัดข้อที่มีความสัมพันธ์บวกต่ำหรือมีความสัมพันธ์ทางลบทิ้งไป

2.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาคในแบบสอบถามทุกชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบสอบถามลักษณะทางจิตและแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนิสิต 2) แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน 4) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน 5) แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 6) แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 7) แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว 8) แบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ 9) แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้ 10) แบบสอบถามบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 11) แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน 12) แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

<u>ตอนที่ 1</u> แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนิสิต

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคลของนิสิต ได้แก่ เพศ อายุ คณะ และวิชาเอกที่นิสิตสังกัดอยู่ โดยมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบและเติมคำตอบ ดังนี้

เพศ [….] ชาย [….] หญิง อายุ……ปี

คณะที่นิสิตสังกัด

[….] คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะวิทยาศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะพลศึกษา วิชาเอก.....
[….] คณะพยาบาลศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะแพทยศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะเภสัชศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะทันตแพทยศาสตร์ วิชาเอก.....
[….] คณะสหเวชศาสตร์ วิชาเอก.....

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตในบริบทของการเรียนหรือเมื่อนิสิตมีความคิดริเริ่มที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยตนเอง นิสิตจะวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 27 – 162 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .031 - .710 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .839

ตัวอย่างแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1. <u>วินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของตนเอง</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าตัดสินใจทำรายงานด้วยตนเองไม่ได้จนกว่าจะได้เห็นรายงานของเพื่อนก่อน

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. <u>ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าตั้งเป้าหมายของสิ่งที่จะได้รับจากการเรียนในแต่ละวิชา

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. <u>ระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นถูกต้องสมบูรณ์

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. <u>เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้ามักไม่ทราบวิธีการค้นหาคำตอบเรื่องที่ตนเองสนใจ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. <u>ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้ามักทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายให้เสร็จทันส่ง โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 3</u> แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะของนิสิตที่พึงพอใจและต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยการเสาะแสวงหาของตนเองโดยไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเป็นข้อบังคับ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ความต้องการสิ่งที่ท้าทาย ความสนใจ – เพลิดเพลิน ความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีความสามารถ ความมุ่งมั่น

แบบสอบถามแรงจูงใจภายในนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดแรงจูงใจภายในของ อรพินทร์ ชูชม ,อัจฉรา สุขารมณ์ ,และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2542: 161-168) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแรงจูงใจภายในไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีแรงจูงใจภายในมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามแรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .242 - .779 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .861

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจภายใน

1. <u>ความต้องการสิ่งที่ท้าทาย</u>

ข้อ0 ข้าพเจ้าชอบงานที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ใช้ความคิด

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2 <u>ความสนใจ – เพลิดเพลิน</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3 <u>ความเป็นตัวของตัวเอง</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าชอบทำงานด้วยตนเองมากกว่าที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4 <u>ความต้องการมีความสามารถ</u>

ข้อ 0 ข้าพเจ้าต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอนอกเหนือจากในห้องเรียน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. <u>ความมุ่งมั่น</u>

ข้อ0 ความสำเร็จจากงานมีคุณค่าต่อข้าพเจ้ามากกว่าคำชมเชย

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 4</u> แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความเชื่อของนิสิตเกี่ยวกับระดับความสามารถของตนเองที่จะใช้ในการทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จ ได้แก่ การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ของตนเอง การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และมีความมั่นใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นๆได้สำเร็จโดยใช้ทักษะที่ตนมีอยู่

แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการรับรู้ความ

สามารถของตนของแบนดูรา (Bandura.1986) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก ทำได้และมั่นใจที่สุด ทำได้และมั่นใจมาก ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจ ถึง ไม่สามารถทำได้ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนไว้ดังนี้ คำตอบในช่อง “ทำได้และมั่นใจที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “ทำได้และมั่นใจมาก” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างมั่นใจ” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่มั่นใจ” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่มั่นใจ” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่สามารถทำได้” ให้ 1 คะแนน (แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนมีเฉพาะข้อความทางบวก) ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .362 - .655 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .861

<u>ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน</u>

ข้อ0 ในการทำงาน ข้าพเจ้าสามารถกำหนดได้เลยว่าควรทำอะไรก่อนหลัง

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

ทำได้และมั่นใจที่สุด ทำได้และมั่นใจมาก ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจ ไม่สามารถทำได้

ข้อ00 ข้าพเจ้าสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆเพื่อที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการตอบคำถามสิ่งที่ตนเองสนใจ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

ทำได้และมั่นใจที่สุด ทำได้และมั่นใจมาก ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจ ไม่สามารถทำได้

<u>ตอนที่ 5</u> แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะ 8 ประการของบุคคลที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความรักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะมุ่งอนาคต และมีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกูกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: Abstract)

นรินทร์ บุญชู .(2532) และสุนทร สุทองหล่อ (2542) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 19 - 114 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .136 - .690 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .851

ตัวอย่างแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1. <u>การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้</u>

ข้อ0 ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. <u>มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ</u>

ข้อ0 ข้าพเจ้ามีความคิดที่ดีแต่ไม่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติได้

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. <u>มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง</u>

ข้อ00 ข้าพเจ้าเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. <u>มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน</u>

ข้อ0 ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไรและเรียนอย่างไร

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. มีความรักในการเรียน

ข้อ0 ข้าพเจ้าคิดว่า “ชีวิตคือการเรียนรู้” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. มีความคิดสร้างสรรค์

ข้อ0 ข้าพเจ้ามักเลียนแบบผลงานของเพื่อนมาใช้ในการทำผลงานของตนเอง

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อ0 ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าตนเองเรียนไปเพื่ออะไร

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. มีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

ข้อ0 ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายให้ฟันฝ่า ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปริมาณความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเจตคติของแนวคิดเจตคติของคาทส์ (พรเทพ เสถียรนพเก้า.2543 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Katz.1960 : 454) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles. 1975: 18,25; 1980: 273-297) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4

คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .224 - .739 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .850

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1. <u>ความรู้เชิงประเมินค่า</u>

ข้อ0 การหาข้อมูลด้วยตนเองทำให้ได้ข้อมูลตรงกับที่ตนเองต้องการ

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. <u>ความรู้สึกพอใจ</u>

ข้อ0 ข้าพเจ้าชอบให้อาจารย์สอนแบบบรรยายหน้าชั้นเรียนมากกว่าการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 7</u> แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนเองและบุคคลในครอบครัวปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใยซึ่งกันและกัน การยอมรับในความสามารถและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เสรีภาพนิสิตในการตัดสินใจด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวนี้ แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวนี้ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัวของสกัณฑ์ วิแก้วมรกต (2548: 139-140) และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของหทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545: 78) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2

คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .463 - .784 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .890

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อ0 ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองได้รับความรักความอบอุ่นจากสมาชิกในครอบครัวอย่างเพียงพอ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ข้อ00 สมาชิกในครอบครัวไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยตามที่ข้าพเจ้าสนใจ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 8</u> แบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมของบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวที่แสดงออกให้นิสิตรับรู้ได้ว่าเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ มีความสามารถในการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง เมื่อมีความคิดริเริ่มอยากรู้สิ่งใด ก็จะใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง มีสามารถในการใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

แบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน

ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .347 - .740 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .871

ตัวอย่างแบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้

ข้อ0 สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สนใจศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆเลย

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ข้อ00 สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สามารถนำความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 9</u> แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมของบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อนิสิต ด้วยการช่วยเหลือนิสิตในด้านต่างๆ 3 ด้าน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต ได้แก่ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ

แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของสุธาสินี ใจเย็น (2545 : 104-105) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการสนับสนุนทางการเรียนรู้ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนทางการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .348 - .659 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .852

ตัวอย่างแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้

1. <u>การสนับสนุนทางด้านอารมณ์</u>

ข้อ0 สมาชิกในครอบครัวไม่ให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้าเลย เมื่อข้าพเจ้าท้อแท้กับการเรียน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. <u>การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร</u>

ข้อ0 สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของข้าพเจ้า

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. <u>การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ</u>

ข้อ0 สมาชิกในครอบครัวจัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ที่บ้านให้แก่ข้าพเจ้า เช่น ห้องอ่านหนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 10</u> แบบสอบถามบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมของอาจารย์ในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนเพื่อให้นิสิตบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ง่ายขึ้น ได้แก่ บทบาทด้านการเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง บทบาทด้านการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ บทบาทด้านการเป็นผู้จัดเตรียมและชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน บทบาทด้านการเป็นผู้ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บทบาทด้านการเป็นผู้ช่วยประเมินผลการเรียนรู้

แบบสอบถามบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดเรื่องบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของ Roger. (1969) Knowles. (1998) และพัฒนาขึ้นจากแบบวัดบทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของกนกวรรณ ทองฉวี. (2545) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จากอาจารย์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .576 - .760 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .876

ตัวอย่างแบบสอบถามบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

1 <u>บทบาทด้านการเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง</u>

ข้อ 0 อาจารย์สนับสนุนข้าพเจ้าให้มีกำลังใจที่จะเรียนให้สำเร็จ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2 <u>บทบาทด้านการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้</u>

ข้อ0 อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนิสิตแต่ละคน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. <u>บทบาทด้านการเป็นผู้จัดเตรียมและชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน</u>

ข้อ0 อาจารย์ระบุแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้แก่ข้าพเจ้า

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. <u>บทบาทด้านการเป็นผู้ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง</u>

ข้อ0 อาจารย์ฝึกฝนข้าพเจ้าให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การฟัง การอ่าน การเขียน เป็นต้น

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. <u>บทบาทด้านการเป็นผู้ช่วยประเมินผลการเรียนรู้</u>

ข้อ 0 อาจารย์เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 11</u> แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตต่อพฤติกรรมที่ตนเองและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การทำกิจกรรมต่าง ๆร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความรักความสามัคคี

แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนของหทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545 : 81) และพิศดี มินศิริ (2547: 118-119) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .306 - .767 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .847

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

ข้อ0 ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยกันทบทวนบทเรียนก่อนสอบ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ข้อ00 ข้าพเจ้าและเพื่อนมักพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันในสาขาวิชาที่เรียน

[….]	[….]	[….]	[….]	[….]	[….]
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

<u>ตอนที่ 12</u> แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการรับรู้ของนิสิตต่อคุณภาพในด้านวัสดุและเครื่องมือ ด้านบุคคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของหน่วยงานบริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดกลาง และคณะที่นิสิตสังกัด

แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง โดยมีแนวคิดมาจากแบบสอบถามการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามแนวเทคโนโลยีการศึกษา ของ เตือนใจ วิไลเลิศ (2541 : 139-146) แบบประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (แบบประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ม.ป.ป.: ออนไลน์) และแบบสำรวจความพึงพอใจของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการให้บริการสำนักคอมพิวเตอร์ (แบบสำรวจความพึงพอใจของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการให้บริการสำนักคอมพิวเตอร์. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 6 คะแนน คำตอบในช่อง “จริง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างไม่จริง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน (แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีเฉพาะข้อความทางบวก) ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ารับรู้ถึงความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .441 - .782 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .941

ตัวอย่างแบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

1. <u>ด้านคุณภาพในด้านวัสดุและเครื่องมือ</u>

ข้อ0 ห้องสมุดมีหนังสือหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ข้าพเจ้าเรียนในแต่ละภาคเรียนอย่างพอเพียง

[….] [….] [….] [….] [….] [….]
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ด้านบุคคลากร

ข้อ0 เมื่อข้าพเจ้าพบปัญหาการใช้บริการ บุคลากรของห้องสมุดสามารถให้คำตอบที่กระจ่างเป็นที่น่าพอใจ

[….] [….] [….] [….] [….] [….]
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อ0 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกของห้องสมุด เช่น คอมพิวเตอร์โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้นดูทันสมัยน่าใช้

[….] [….] [….] [….] [….] [….]
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณะทั้ง 12 คณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ในสังกัดได้ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยไปขอตารางสอนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับปริญญาตรีจากกองบริการการศึกษา และทำการตรวจสอบตารางสอนของนิสิตชั้นปีที่ 2 ในแต่ละวิชาเอกของแต่ละคณะที่ผู้วิจัยสุ่มไว้ เพื่อทราบวัน – เวลาเรียน และชื่ออาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชา

3. ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา ในแต่ละวิชาเอกของแต่ละคณะที่ผู้วิจัยสุ่มไว้ เพื่อที่จะให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ในสังกัดได้ตอบแบบสอบถามโดยทำการนัดวันเวลา และวิธีเก็บข้อมูลจากจากอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่วิชาการศึกษา ในแต่ละวิชาเอกของแต่ละคณะ ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ลักษณะคือ

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยทำการนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาที่สะดวกให้ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปให้แก่นิสิตแต่ละคณะได้ตอบแบบสอบถามตามวันเวลาที่นัดไว้ ซึ่งคณะที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์

3.2 อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไว้ที่อาจารย์ผู้สอน และทำการนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ซึ่งคณะที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ ได้แก่ คณะศิลปกรรมศาสตร์

3.3 เจ้าหน้าที่บริการการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไว้ที่เจ้าหน้าที่บริการการศึกษา และทำการนัดวันเวลากับเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ซึ่งคณะที่เจ้าหน้าที่บริการการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ ได้แก่ คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

4. ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูลประมาณ 40 วัน จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้ ได้แก่ แบบสอบถามที่นิสิตตอบครบทุกข้อและนำมาทำการวิเคราะห์ นอกจากนี้มีกรณีที่จำนวนนิสิตในวิชาเอกที่ผู้วิจัยสุ่มไว้ มีจำนวนไม่เพียงพอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยจะสุ่มเพิ่มอีก 1 วิชาเอก เพื่อทำการเก็บข้อมูลเพิ่มจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานคะแนนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คะแนนลักษณะทางจิต และคะแนนปัจจัยทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคม กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2

3. การค้นหาตัวแปรทางด้านลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคม เพื่อทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

4. เปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตูกี่ (Tukey) เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะทางจิต และปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตูกี่ (Tukey) เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อให้การแปลความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
%CV	แทน	ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variance)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Min	แทน	คะแนนต่ำสุด
Max	แทน	คะแนนสูงสุด
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)

F	แทน	ค่าอัตราส่วนความแปรปรวน
p	แทน	ค่าที่น้อยที่สุดของระดับนัยสำคัญ (α) ที่จะทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 (p-Value)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าอำนาจในการทำนาย
R^2_{change}	แทน	ค่าอำนาจในการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวทำนายทีละตัว
$R^2{}_{adjusted}$	แทน	ค่าอำนาจในการทำนายเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศและอายุ โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตาม ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การ

สนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นเพื่อทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยพิจารณาในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศและอายุ โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ ได้ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	115	31.944
เพศหญิง	245	68.056
รวม	360	100.000
อายุ		
17 ปี	1	0.278
19 ปี	80	22.222
20 ปี	209	58.056
21 ปี	62	17.222
22 ปี	8	2.222
รวม	360	100.000

จากตาราง 2 พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 360 คน ส่วนใหญ่เป็นนิสิตเพศหญิงจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 68.056 และเป็นนิสิตเพศชายจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 31.944

เมื่อพิจารณาจากระดับอายุ พบว่านิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุตั้งแต่ 17 – 22 ปี โดยนิสิตส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.056 รองลงมา ได้แก่ อายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.222 อายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.222 อายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.222 และ อายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.278 ตามลำดับ

<u>ตอนที่ 2</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ได้ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	n	ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม	Min	Max	$\overline{X}$	SD	%CV
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	360	27 – 162	75	150	117.344	15.810	13.473
แรงจูงใจภายใน	360	10 – 60	21	59	46.363	5.517	11.899
การรับรู้ความสามารถของตน	360	10 – 60	24	57	43.916	6.387	14.543
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	360	19 – 114	43	109	84.086	10.742	12.775
เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	360	15 – 90	36	87	68.433	8.062	11.780
สัมพันธภาพในครอบครัว	360	10 – 60	27	60	48.150	7.413	15.395
การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้	360	10 – 60	26	60	44.700	8.209	18.364
การสนับสนุนทางการเรียนรู้	360	10 – 60	27	60	45.752	8.079	17.658
บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	360	9 – 54	18	54	39.969	6.540	16.362
สัมพันธภาพกับเพื่อน	360	10 – 60	17	60	45.613	6.256	13.715
ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	360	20 – 120	20	120	82.277	16.781	20.395

จากตาราง 2 พบว่า จากการเก็บข้อมูลนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 360 คน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ของตัวแปรตาม ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เท่ากับ 117.344 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 46.363 43.916 84.086 และ 68.433ตามลำดับ ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 48.150 44.700 และ 45.752 ส่วนปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการ

เรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 39.969 45.613 และ 82.277 ตามลำดับ

นอกจากนี้นิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 360 คน มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ของตัวแปรตาม ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เท่ากับ 13.473 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) เท่ากับ 11.899 14.543 12.775 และ 11.780 ตามลำดับ ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) เท่ากับ 15.395 18.364 และ 17.658 ส่วนปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) เท่ากับ 16.362 13.715 และ 20.395 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	SDL	MOT	PSE	SDR	ATT
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDL)	1.000				
แรงจูงใจภายใน (MOT)	.615**	1.000			
การรับรู้ความสามารถของตน (PSE)	.636**	.608**	1.000		
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDR)	.789**	.696**	.614**	1.000	
เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (ATT)	.697**	.622**	.505**	.801**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่

ระหว่าง .615 – .789 โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์สูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .789) รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .697) การรับรู้ความสามารถของตน (r = .636) และแรงจูงใจภายใน (r = .615) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .801) รองลงมาคือ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับแรงจูงใจภายใน (r = .696) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับแรงจูงใจภายใน (r = .622) ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการรับรู้ความสามารถของตน (r = .614) การรับรู้ความสามารถของตนกับแรงจูงใจภายใน (r = .608) การรับรู้ความสามารถของตนกับ.696) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r =.505) ตามลำดับ

<u>ตอนที่ 4</u> ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	SDL	REL	MOD	SSS	FAC	FRE	LER
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDL)	1.000						
สัมพันธภาพในครอบครัว (REL)	.455**	1.000					
การเป็นแบบอย่างด้านการ เรียนรู้ (MOD)	.564**	.727**	1.000				
การสนับสนุนทางการเรียนรู้ (SSS)	.503**	.784**	.799**	1.000			
บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (FAC)	.491**	.237**	.291**	.271**	1.000		
สัมพันธภาพกับเพื่อน (FRE)	.547**	.505**	.519**	.491**	.500**	1.000	
ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (LER)	339**	-.033	.075	-.006	.623**	.302**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยทางสังคมทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .339 – .564 โดยการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .564) รองลงมาคือ สัมพันธภาพกับเพื่อน (r = .547) การสนับสนุนทางการเรียนรู้ (r = .503) บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r = .491) สัมพันธภาพในครอบครัว (r = .455) และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (r = .339) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางสังคมบางตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับการสนับสนุนทางการเรียนรู้ (r = .799) รองลงมา คือ สัมพันธภาพในครอบครัวกับการสนับสนุนทางการเรียนรู้ (r = .784) สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ (r =.727) บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้กับความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (r =.623) การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับสัมพันธภาพกับเพื่อน

(r =.519) สัมพันธภาพในครอบครัวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน (r =.505) บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้กับสัมพันธภาพกับเพื่อน (r =.500) การสนับสนุนทางการเรียนรู้กับสัมพันธภาพกับเพื่อน (r =.491) สัมพันธภาพกับเพื่อนกับความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (r =.302) การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้กับบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r =.291) การสนับสนุนทางการเรียนรู้กับบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r = .271) และสัมพันธภาพในครอบครัวกับบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r =.237) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นเพื่อทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	β	t	R	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
ปัจจัยลักษณะทางจิต							
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	.489	10.646***	.789	.622	.622	589.690***	589.690***
การรับรู้ความสามารถของตน	.245	5.901***	.812	.659	.037	345.464***	38.866***
ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว							
การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้	.191	5.082***	.827	.685	.025	257.626***	28.577***
ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย							
บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	.081	2.257*	.830	.689	.004	196.713***	5.092*
a = 5.902	SE.b = .087		$R^2_{adjusted}$ = .686				

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวทำนาย 4 ตัว ซึ่งมาจากทุกกลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและมหาวิทยาลัย ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้

ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ปัจจัยแรกที่ได้รับคัดเลือก คือ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (β = .489) โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 62.200 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตัวอธิบาย 1 ตัว)

ปัจจัยลักษณะทางจิตตัวที่สองที่ได้รับคัดเลือก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลสูงเป็นลำดับที่สองในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (β = .245) โดยการรับรู้ความสามารถของตนร่วมกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 65.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตัวอธิบาย 2 ตัว สามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นจากตัวอธิบาย 1 ตัว ร้อยละ 3.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวที่ได้รับคัดเลือก ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ เป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลสูงเป็นลำดับที่สามในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (β =.191) โดยการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ ร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตน และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 68.500 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตัวอธิบาย 3 ตัว สามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นจากตัวอธิบาย 2 ตัว ร้อยละ 2.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัยที่ได้รับคัดเลือก ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลเป็นลำดับที่สี่ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β = .081) โดยบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ร่วมกับการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตน และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 68.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตัวอธิบาย 4 ตัว สามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นจากตัวอธิบาย 3 ตัว ร้อยละ 0.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ได้ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4047.606	2	2023.803	8.431***	.000
ภายในกลุ่ม	85695.683	357	240.044		
รวม	89743.289	359			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 6 พบว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (F = 8.431 ,P = .000) เมื่อพบความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตูกี่ (Tukey) ได้ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	$\overline{X}$	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
		113.991	116.116	121.925
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	113.991		2.125	7.933*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	116.116			5.808*
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	121.925			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของสูงกว่า นิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสูงกว่านิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนิสิต ในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

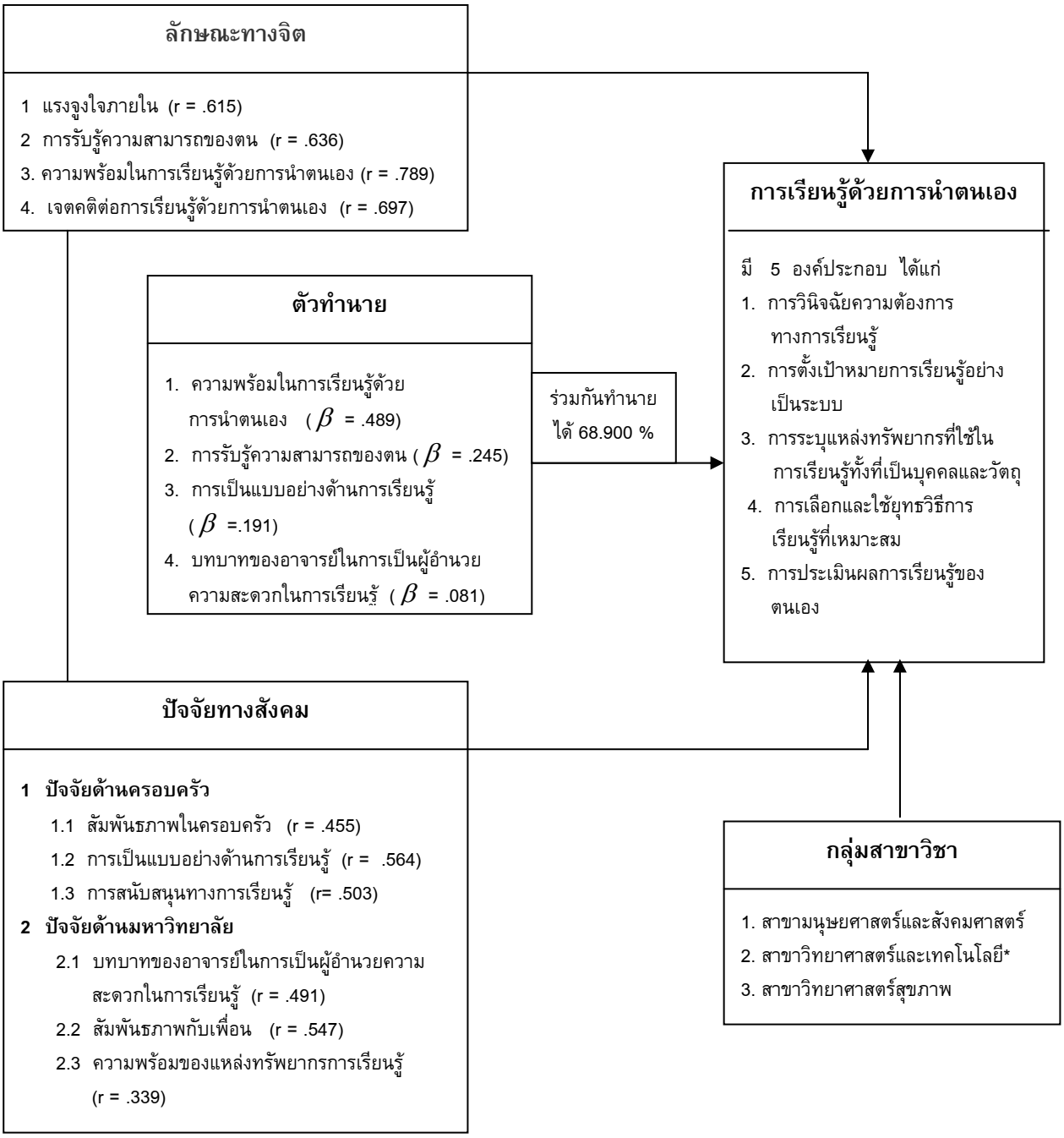

ภาพประกอบ 2 สรุปผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยบรรยายเชิงอธิบาย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและมหาวิทยาลัย กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตซึ่งใช้แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์เป็นพื้นฐานในศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งโนลส์พิจารณาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.เพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ปัจจัยทางสังคมได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3 ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,660 คน จาก 12 คณะ ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขา ได้แก่ 1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 1,247 คน ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ 421 คน คณะสังคมศาสตร์ 471 คน คณะศึกษาศาสตร์ 117 คน และคณะศิลปกรรมศาสตร์ 238 คน 2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 852 คน ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ 579 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 273 คน 3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 561 คน ประกอบด้วย คณะพลศึกษา 262 คน คณะพยาบาลศาสตร์ 40 คน คณะแพทยศาสตร์ 126 คน คณะเภสัชศาสตร์ 61 คน คณะทันตแพทยศาสตร์ 42 คน และคณะสหเวชศาสตร์ 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจำนวน 360 คน จากทุกคณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรภาษาไทย เฉลี่ยตามกลุ่มสาขาวิชาและคณะ ได้แก่ 1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 120 คน ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ 30 คน คณะสังคมศาสตร์ 30 คน คณะศึกษาศาสตร์ 30 คน และคณะศิลปกรรมศาสตร์ 30 คน 2) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 120 คน ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ 60 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 60 คน 3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 120 คน ประกอบด้วย คณะพลศึกษา 20 คน คณะพยาบาลศาสตร์ 20 คน คณะแพทยศาสตร์ 20 คน คณะเภสัชศาสตร์ 20 คน คณะทันตแพทยศาสตร์ 20 คน และคณะสหเวชศาสตร์ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบสอบถามลักษณะทางจิตและแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตอน ได้แก่

1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนิสิต

2) แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 27 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .031 - .710 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .839

3) แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .242 - .779 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .861

4) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .362 - .655 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .861

5) แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 19 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .136 - .690 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .851

6) แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .224 - .739 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .850

7) แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .463 - .784 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .890

8) แบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .347 - .740 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .871

9) แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .348 - .659 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .852

10) แบบสอบถามบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .576 - .760 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .876

11) แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .306 - .767 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .847

12) แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .441 - .782 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .941

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณะทั้ง 12 คณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ในสังกัดได้ตอบแบบสอบถาม โดยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ลักษณะ คือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปให้แก่นิสิตแต่ละคณะได้ตอบแบบสอบถามตามวันเวลาที่นัดไว้ 2) อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไว้ที่อาจารย์ผู้สอน และทำการนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน 3) เจ้าหน้าที่บริการการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไว้ที่เจ้าหน้าที่บริการการศึกษา และทำการนัดวันเวลากับเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน นอกจากนี้มีกรณีที่จำนวนนิสิต

ในวิชาเอกที่ผู้วิจัยสุ่มไว้ มีจำนวนไม่เพียงพอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยจะสุ่มเพิ่มอีก 1 วิชาเอก เพื่อทำการเก็บข้อมูลเพิ่มจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในคณะนั้นๆที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูลประมาณ 40 วัน จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple regression analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตูกี่ (Tukey) เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .789) รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .697) การรับรู้ความสามารถของตน (r = .636) และแรงจูงใจภายใน (r = .615) ตามลำดับ

2. ปัจจัยทางสังคมทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .564) รองลงมาคือ สัมพันธภาพกับเพื่อน (r = .547) การสนับสนุนทางการเรียนรู้ (r = .503) บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r = .491) สัมพันธภาพในครอบครัว (r = .455) และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (r = .339) ตามลำดับ

3 ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β = .489) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตน (β = .245) ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้เป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกลำดับที่ 3

ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β =.191) และ ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวก ลำดับที่ 4 ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β = .081) โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร้อยละ 68.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\overline{X}$ = 121.925) สูงกว่านิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ($\overline{X}$ =116.116) และนิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\overline{X}$ = 113.991) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยตามสมมติฐาน มีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 “ ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ”

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยลักษณะทางจิตกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัว ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .789) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1998: 64-69) ที่กล่าวถึง ความพร้อมที่จะเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้เมื่อมีความพร้อมที่จะเรียน และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกลุ่มคุณลักษณะ 8 ประการของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่นักวิชาการทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยยอมรับและศึกษาอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

ของตน มีความรักในการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะมุ่งอนาคต ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา โดยคุณลักษณะ 8 ประการนี้สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักการศึกษาผู้ใหญ่หลายท่าน ในผลการวิจัยส่วนนี้จึงเป็นการยืนยันแนวคิดคุณลักษณะบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งนักการศึกษาผู้ใหญ่มีความเชื่อว่า คุณลักษณะบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องรู้จักเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆในกิจกรรมหลายรูปแบบ สามารถที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ลองผิดลองถูกจนประสบผลสำเร็จ (สุนทร สุทองหล่อ. 2542: 21; อ้างอิงมาจาก Skager. 1978: 116-117) ใช้ความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองไม่ขึ้นกับใครและสามารถนำตนเองได้ สามารถควบคุมดำเนินกระบวนการเรียนรู้เรื่องที่ตนเองสนใจได้สำเร็จ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง (Knowles. 1975: 61) สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ (รุ่ง แก้วแดง. 2542: 112-113)

1.2 ปัจจัยลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์รองลงมาลำดับที่ 2 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (r = .697) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากบุคคลใดมีเจตคติในทางบวกต่อพฤติกรรมใดๆก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆสูง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง จะมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ พัชรี มะแสงสม. (2544: 78 – 79) ได้ทำการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ปัจจัยลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์รองลงมาลำดับที่ 3 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้ความสามารถของตน (r = .636) หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะทำพฤติกรรมตามที่ตนเองคาดหวัง การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรมของมนุษย์ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งสูง บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ การรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็เช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสูงด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อ

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำ และมีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ งานวิจัยของกรรณิการ์ จิตบรรเทา (2539: 16) ศึกษาพบว่า ผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ พึ่งตนเองได้และยังสามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆอีกด้วย และยังมีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมและความพยายามของผู้เรียน โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ท้าทายแก่ตนเองว่ามีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนดและสามารถทราบถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ ซึ่งลักษณะเหล่านี้แสดงถึงการเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1.4 ปัจจัยลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์รองลงมาลำดับที่ 4 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ แรงจูงใจภายใน (r = .615) หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีแรงจูงใจภายในสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากผู้ที่มีแรงจูงใจภายในสูงจะมีแรงขับที่จะริเริ่มดำเนินการต่าง ๆด้วยตนเอง มีอิสระในการเลือกประพฤติปฏิบัติโดยไม่ต้องอาศัยแรงเสริมจากภายนอก รวมไปถึงดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ใช้ความคิดริเริ่มในการตัดสินใจเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้การเรียนรู้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles. 1998: 64-69) ที่เชื่อว่าผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับการจูงใจจากภายในมากกว่าภายนอก ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ และแกริสันที่เชื่อว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพราะทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะเรียน และสามารถรักษาความต่อเนื่องไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ (อาชัญญา รัตนอุบล. 2542: 10-11; อ้างอิงจาก Garrison. 1997) และมีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ ได้แก่ งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ์. (2543: 48 - 49) พบว่าแรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถวางแผน ควบคุม และกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ตลอดจนสามารถเลือกใช้ ผสมผสานกลยุทธ์การรู้คิดได้อย่างมีประสิทธิผล ซึ่งวิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเอง มีลักษณะคล้ายกับวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินทริชและเดอกรู้ท (อรพินทร์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ์. 2543: 48 - 49; อ้างอิงจาก Pintrich & De Groot. 1990) ที่ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจภายในสูงใช้จะใช้วิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเองสูงไปด้วย กล่าวคือ ใช้กลยุทธ์ในการรู้คิด การจัดระบบตนเองและเพียรพยายามในงานวิชาการที่ยากหรือไม่น่าสนใจมากกว่านักเรียนที่แรงจูงใจภายในต่ำ

สมมติฐานที่ 2 “ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ”

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ปัจจัยทางสังคมทุกตัว ทั้งปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยผู้วิจัยจะแยกอภิปรายผลเป็นส่วนปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวและด้านมหาวิทยาลัย ดังนี้

2.1 ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ประกอบด้วย

2.1.1 ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ (r = .564) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัวมาก ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากบุคคลจะได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกต หรือการเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น โดยจะเลียนแบบและนำพฤติกรรมต่าง ๆเหล่านั้นมาเป็นพฤติกรรมของตนเองถือเป็นการถ่ายทอดทางสังคมทางอ้อม โดยเฉพาะบิดามารดาเป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดทางสังคมแก่บุตร และเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด จึงเป็นแบบอย่างที่มีอิทธิพลต่อบุตร บุตรจะเรียนรู้แบบอย่างจากบิดามารดาทั้งกาย วาจา จิตใจ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2543: 15) มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538 : 32-60) ที่ศึกษาพบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ บุคลิกภาพของบิดามารดาที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความขยัน ความอดทน ความเพียร ความซื่อสัตย์ การพึ่งตนเอง ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความประทับใจและยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2.1.2 ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์รองลงมาลำดับที่ 2 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ (r = .503) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับการสนับสนุนทางการเรียนรู้บุคคลในครอบครัวมาก ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ยังอยู่ใน

วัยเรียนจึงต้องการได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา รวมไปถึงความเอาใจใส่ การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538: 32-60) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยพบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยมารดาจะมีบทบาทในการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ กล่าวคือจะเป็นผู้ปลอบใจและให้กำลังใจกลุ่มตัวอย่างเมื่อพบปัญหา และบิดามารดาจะให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับงานที่จะต้องทำ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เติบโตมาในครอบครัวที่ยากจนต้องทำงานควบคู่กับการเรียน ส่วนในด้านการสนับสนุนทางด้านสิ่งของถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีฐานะยากจนแต่บิดามารดาให้การสนับสนุนทางด้านสิ่งของอย่างเพียงพอ แต่จะเน้นเรื่องการประหยัดและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าที่สุด

2.1.3 ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์เป็นลำดับที่ 3 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพในครอบครัว (r = .455) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย โดยสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นการที่นิสิตและสมาชิกในครอบครัวให้ความรักความห่วงใยซึ่งกันและกัน ยอมรับในความสามารถและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นิสิตมีเสรีภาพในการตัดสินใจด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว ที่พบผลเช่นนี้เนื่องจากพ่อแม่ลูกเป็นส่วนประกอบของครอบครัวซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบสัมพันธภาพแบบใกล้ชิด นิสิตจึงเป็นส่วนหนึ่งของสัมพันธภาพและจะได้รับผลจากสัมพันธภาพนั้นด้วย มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538: 32-60) ที่ศึกษาพบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การอบรมของบิดามารดาที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องสอนลูกด้วยเหตุผล ฝึกให้ลูกยอมรับในความคิด พูดหรืออธิบายให้เข้าใจก่อนลงโทษ ฝึกให้ลูกช่วยเหลือตนเองและมีความอดทน สอดคล้องกับใจทิพย์ พวงทอง (2540: 23) ศึกษาพบว่าการยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

2.2 ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.2.1 ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพกับเพื่อน (r = .547) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนมาก ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเน้นในบริบทของการเรียน แนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องเพื่อนมาก โดยมีความเชื่อว่าเพื่อนเป็นปัจจัยที่คอยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สำเร็จลุล่วง โดยใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่เรียนด้วยกัน ให้เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลต้องการจะเรียนรู้ (Knowles. 1980: 136) กลุ่มเพื่อนจึงเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แรกเริ่มอาจเป็นการประคับประคองหรือพึ่งผู้อื่นก่อน แล้วพัฒนามาเป็นการศึกษาด้วยตนเอง สุดท้ายคือการเรียนรู้จากกันและกัน (สมคิด อิสระวัฒน์. 2541: 80) มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ สมคิด อิสระวัฒน์. (2538: 39) ที่ศึกษาพบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยนั้นใช้เพื่อนเป็นแหล่งความรู้หนึ่ง โดยสอบถาม ขอคำชี้แนะ และความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อต้องการความช่วยเหลือในสิ่งที่กำลังเรียนรู้

2.2.2 ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ที่มีความสัมพันธ์รองลงมาลำดับที่ 2 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (r = .491) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จากอาจารย์มาก ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเน้นในบริบทของการเรียน บทบาทของอาจารย์จึงมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง ตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1998: 198-201) นั้นได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยอาจารย์ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อคอยช่วยเหลือ แนะนำ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อาจารย์จะเป็นที่ปรึกษาและเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลให้กับผู้เรียน ผลักดันให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ เชื่อมโยงผู้เรียนกับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และส่งเสริมความคิดริเริ่มของผู้เรียน มีงานวิจัยสนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ ไกด์ (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 165; อ้างอิงจาก Guild. 1989) ได้ศึกษาพบว่าอาจารย์ที่เป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้นักศึกษาหาองค์ความรู้ได้ตามต้องการของหลักสูตรและสามารถเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของโพสเนอร์ (ประกิตศรี เผ่าเมือง. 2546: 63; อ้างอิงจาก Posner. 1990: 813) ได้ศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นต้องให้อำนาจแก่ผู้เรียนในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้ความสำคัญแก่ความสามารถหลาย ๆด้านของผู้เรียน

2.2.3 ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ที่มีความสัมพันธ์เป็นลำดับที่ 3 กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (r = .339) จากผลการวิจัย หมายถึง การที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรับรู้ถึงความพร้อมในการให้บริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมาก ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเน้นในบริบทของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย นิสิตที่มีความเห็นว่าการให้บริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความพร้อมมาก ย่อมต้องการที่จะเข้าไปใช้บริการและค้นคว้าหา

ความรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้นั้นมากด้วย ไม่ว่าจะเป็นสำนักคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดกลาง และคณะที่นิสิตสังกัด จึงทำให้นิสิตมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดการบริการของมหาวิทยาลัย จึงควรคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิตด้วย (เพ็ญแข ประจนปัจจนึก; และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2540: 18-20) ซึ่งโนลส์ (Knowles. 1975: 61) ให้ความสำคัญกับการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆได้ ดังนั้นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่คอยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนใช้ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตนเองตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 “ ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ”

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น เพื่อค้นหาปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β = .489) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตน (β = .245) ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้เป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกลำดับที่ 3 ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β =.191) และ ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกลำดับที่ 4 ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (β = .081) โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร้อยละ 68.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ผู้วิจัยตั้งไว้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β = .489) ที่พบผลเช่นนี้เนื่องจากความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกลุ่มคุณลักษณะ 8 ประการของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักการศึกษาผู้ใหญ่หลายท่าน ในผลการวิจัยส่วนนี้จึงเป็นการยืนยันแนวคิดที่ว่าบุคคลที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ก็จะสามารถทำนายว่าบุคคลมีแนวโน้มที่จะทำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ความสามารถของตนเป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลสูงเป็นลำดับที่ 2 (β = .245) การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้เป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลสูงเป็นลำดับที่ 3 (β =.191) บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความ

สะดวกในการเรียนรู้เป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลเป็นลำดับที่ 4 (β = .081) จะพบว่าตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีปัจจัยลักษณะทางจิต 2 ตัว ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว 1 ตัว และปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย 1 ตัว โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ถึงร้อยละ 68.900 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจาก การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่เกิดจากภายในตัวผู้เรียน ที่ผู้เรียนได้ใช้ความคิดริเริ่มและดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน จึงเป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สำคัญ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ยังอยู่ในวัยเรียนจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครอบครัว ทำให้ได้ซึมซับแบบอย่างด้านการเรียนรู้จากบุคคลครอบครัว นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเน้นในบริบทของการเรียน บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จึงส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต แต่ส่งผลในปริมาณที่น้อยมาก อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนในปัจจุบันอาจารย์ยังยึดติดกับการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนแบบบรรยาย มากกว่าที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตได้ลงมือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ที่ผู้วิจัยเป็นพื้นฐานในศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองครั้งนี้ โดยโนลส์ (Knowles. 1975: 61; 1980: 57 – 58; 1998: 64-69) ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในตัวผู้เรียนที่จะสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ โนลส์เชื่อว่าเมื่อผู้ใหญ่จะเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่ตรงกับมโนภาพแห่งตนของผู้ใหญ่ที่ต้องการจะนำตนเองและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยมีปัจจัยทางด้านการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่คอยส่งเสริมให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประสบผลสำเร็จ

สมมติฐานที่ 4 “ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน ”

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และจากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\overline{X}$ = 121.925) สูงกว่านิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ($\overline{X}$ =116.116) และนิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\overline{X}$ = 113.991) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ผู้วิจัยตั้งไว้

จากการที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน เนื่องมาจากมีความแตกต่างกันในด้านหลักสูตรและความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา โดยในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดการเรียนการสอน

ในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในด้านการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สามารถเรียนรู้ที่จะใช้และพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพจะประกอบด้วยคณะที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของมนุษย์ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการนำความรู้จากวิชาชีพไปใช้ดูแลผู้ป่วย รวมไปถึงการค้นคว้าวิจัยความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่วนในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะประกอบด้วยคณะที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม การศึกษา และศิลปะ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการวิเคราะห์และวิจารณ์ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความสามารถด้านภาษา หรือด้านการเป็นครู (คณะมนุษยศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะสังคมศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะวิทยาศาสตร์. 2548: 26; คณะวิศวกรรมศาสตร์. 2548: จ; คณะเภสัชศาสตร์. 2548: 22; คณะสหเวชศาสตร์. 2548: 2)

เมื่อผู้วิจัยพิจารณาจากหลักสูตรและความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา พบว่า การที่นิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองภายใต้ปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง หรือสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาใหม่ภายในสมองของผู้เรียนเองพร้อมๆกับสร้างสิ่งที่เป็นรูปธรรม (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2541-2542; 137-144) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะพบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนที่สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะจัดการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ วิจารณ์และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากกว่าการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างความรู้ขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์สูงที่สุด ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรืออาจารย์ควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังและส่งเสริมให้นิสิตมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้นิสิตมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยลักษณะทางจิตอื่นๆควบคู่กันไปด้วย

2. ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูงที่สุด ดังนั้นบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวควรให้ความสำคัญและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการเรียนรู้ให้แก่นิสิต รวมไปถึงให้ความรักความเอาใจใส่ ยอมรับในความสามารถและความคิดเห็นของนิสิต เปิดโอกาสให้นิสิตมีอิสระในการตัดสินใจด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว ฝึกให้นิสิตได้รับผิดชอบตนเองในเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัวตามสมควร แต่ในขณะเดียวกันก็คอยการให้การช่วยเหลือในเมื่อนิสิตต้องการไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา หรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและเรื่องส่วนตัว

3. ปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสัมพันธภาพกับเพื่อนมีความสัมพันธ์สูงที่สุด อาจารย์ควรให้ความสำคัญกับจัดการเรียนการสอนให้นิสิตมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน สนับสนุนให้นิสิตได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน นิสิตจะได้ใช้กลุ่มเพื่อนที่เรียนรู้ด้วยจะเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และกลุ่มเพื่อนยังเป็นสิ่งจูงใจให้นิสิตต้องการที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้อาจารย์ควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ให้นิสิตได้ใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนแบบบรรยาย รวมไปถึงฝึกให้นิสิตประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรพัฒนาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของนิสิตและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษากระบวนการและวิธีการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 5 ขั้นตอนตามทฤษฎีของโนลส์ (Knowles. 1975; 1980; 1998) ผู้ทำวิจัยครั้งต่อไปสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลทีละขั้นตอน โดยเริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การระบุแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและวัตถุ การเลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการประเมินผลการเรียนรู้

2. ทำการศึกษาเชิงทดลองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในบุคคลวัยต่างๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย แต่มนุษย์กลับมีอายุยืนยาวขึ้น สิ่งที่บุคคลเรียนรู้ตั้งแต่ยังเด็กหรือเรียนรู้จากระบบการศึกษาในโรงเรียนอาจจะใช้ไม่ได้เมื่อมีอายุมากขึ้น (Knowles. 1980: 40-41) การฝึกให้บุคคลรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาบุคคลแบบยั่งยืนและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต แต่อย่างไรก็ตามควรศึกษาพัฒนาการและความต้องการของบุคคลในวัยนั้นๆด้วย

3. ในการศึกษาครั้งนี้วัดปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างรายงานตนเอง (Self – Report) เพียงวิธีเดียว ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้วิธีการวัดตัวแปรโดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นๆโดยตรงเป็นผู้รายงาน เช่น บิดามารดา อาจารย์ หรือเพื่อน เป็นต้น ควบคู่ไปกับการให้กลุ่มตัวอย่างรายงานตนเอง เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นไปใช้ในงานวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกวรรณ ทองฉวี. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้สภาพแวดล้อมในสถาบันกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

กรรณิการ์ จิตบรรเทา. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2548). *ความภูมิใจในอัตลักษณ์จากอดีตสู่อนาคตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะเภสัชศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะเภสัชศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะมนุษยศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะวิทยาศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะวิศวกรรมศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะวิศวกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะสหเวชศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะสหเวชศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะสังคมศาสตร์. (2548). *คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จินดารัตน์ ปีมณี. (2545). *การพัฒาฉันทะในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ใจทิพย์ พวงทอง. (2540). *การศึกษาความสอดคล้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของวัยรุ่น*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. (2544). *การศึกษาผู้ใหญ่ : ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยอนันต์ สมุทวาณิช. (2541-2542, ตุลาคม – มกราคม). ทรรศนะ CONSTRUCTIONISM คืออะไร. *ราชบัณฑิตยสถาน*. 24 (1): 137-144.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. (2541). ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงานและลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัย-พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เตือนใจ วิไลเลิศ. (2541). ศึกษาการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามทัศฯผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตคณะเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. (2544). ปัจจัยด้านจิตสังคมของผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรม-ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นรินทร์ บุญชู. (2532). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

นันทกาญจน์ ชินประหัษฐ์. (2544). การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

แนะนำ มศว. (ม.ป.ป.) สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2548, จาก http://www.swu.ac.th/aboutswu/introduction.asp

แบบประเมินคุณภาพการบริการสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.) สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2548, จาก http://lib.www.swu.ac.th/forms_lib.php.

แบบสำรวจความพึงพอใจของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการให้บริการสำนักคอมพิวเตอร์. (ม.ป.ป.). กรุงเทพฯ: สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประทีป จินงี่. (2540). เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประไพ สมปราชญานันท์. (2545). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสตรีมหาพฤฒารามในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปัทฐวรรณ อ่วมศรี. (2541). การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปิยะธิดา ช้างพึ่ง. (2547,เมษายน-มิถุนายน). การเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง. พัฒนาเทคนิคศึกษาศาสตร์. 16(50): 49-52

พรเทพ เสถียรนพเก้า. (2543). ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำของนักเรียนประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรพรรณ อุทัยวี; นีออน พิณประดิษฐ์; และพรรณทิวา รุจิพร. (2545). รายงานการวิจัยตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมใฝ่รู้ในนักศึกษาครู. ขอนแก่น: สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2548, จาก http://secondary.kku.ac.th/research/ed-research2002/p-ponpan.html.

พัชรี มะแสงสม. (2544). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับวามพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิมพรรณ กิตติวงศ์ภักดี. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจที่มารับบริการในคลินิกโรคหัวใจ โรงพยาบาลนครปฐม. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิศดี มินศิริ. (2547). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลางในสังกัดพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิศเพลิน ภิรมไกรภักดิ์. (2542). การศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เพชรธิดา บุญหนุน. (2545). การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เพ็ญแข ประจนปัจจนึก; และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2540). รายงานการวิจัยความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชตะวัน วรดิษฐ์วงษ์. (2540). การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามทรรศนะของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

รัตนาภรณ์ ประวัติวัชรา. (2539). การศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบเครือข่ายแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). การปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.

เรวดี ทรงเที่ยง. (2548). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพในการทำงานของหัวหน้าช่างในศูนย์บริการ. ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรม-ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วรรณทิพา รอดแรงค้า. (2540). การประเมินทักษะกระบวนการและการแก้ปัญหาในวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิชาการ. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2548, จาก http://www.swu.ac.th/academics.asp.

วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2542). ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 81)

วิไลพร มณีพันธ์. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วีรภา จำหน่ายผล. (2543). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์และหลักการสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดต่อมลูกหมากทางท่อปัสสาวะของผู้ป่วยโรคต่อมลูกหมากโตโรงพยาบาลรามาธิบดี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วุฒินี กมลภัทรากูร. (2546). กรอบความเป็นส่วนตัว ความขัดแย้งและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรีไพร ไชยา. (2541). ผลการสอนในคลินิกโดยใช้แฟ้มสะสมงานต่อความสามารถในการคิดวิจารณญาณและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สกัณฑ์ วิแก้วมรกต. (2548). ความคาดหวังในการเรียนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับความวิตกกังวลในการเรียนและการเผชิญปัญหาของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมคิด อิสระวัฒน์. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

----------. (2542). ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

----------. (2543). การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2541). เทคนิคการสอนแนวใหม่ : สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: รังสีการพิมพ์

สมบูรณ์ ผุยดี. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมพร พรหมจรรย์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สรรรัชต์ ห่อไพศาล. (ม.ป.ป.). การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self – Directed Learning). สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2548, จาก http://ftp.spu.ac.th/spu1/xxlesson9_files/sunrat.htm

สรุปจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีประจำปีการศึกษา 2548. (2548). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สารจากอธิการบดี. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2548, จาก http://www.swu.ac.th/aboutswu/message.asp.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ตซินดิเคท.

สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). รายงายสัมมนาทางวิชาการเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สุชาสินี ใจเย็น. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2530). การศึกษาผู้ใหญ่พื้นฐานการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

สุนทร สุทองหล่อ. (2542). คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุนทรา โตบัว. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉบับพ่อแม่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อธิการบดีรณรงค์ “สอนหนึ่งรายวิชา...เขียนตำราเพื่อนิสิตหนึ่งเล่ม”. (2547, เมษายน-พฤษภาคม). มศว ชุมชน. 1(4). สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2548, จาก http://www.swu.ac.th/journal/swucommunity/v1n4/article07.htm.

อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ์; และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2542). การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 70)

อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ์. (2543). การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแรงจูงใจภายใน : ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 76)

อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2545). อิทธิพลของปัจจัยด้านการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ภูมิหลังส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในองค์กรที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการทางการแพทย์. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2542). การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี พันธ์มณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิพเพรส.

Bandura, Albert. (1999). *Self-Efficacy in Changing Societies*. 3rd ed., Cambridge: Cambridge University Press.

Borich,Gary D. (1992). *Effective Teaching Methods*. New York: Macnilland.

Boud, D. (1982). *Developing Student Autonomy in Llearning*. New York : Nichols

Brockett, Ralph G; and Hiemstra, Roger. (1991). *Self-Direction in Adult Learning: Perspectives on Theory, Research, and Practice*. London and New York: Routledge. Retrieved May 18,2005,from http://home.twcny.rr.com/ hiemstra/ sdilch.html.

Grow, Gerald O. (1991/1996).”*The Problem of Defining Self-Direction. Teaching Learners to be Self-Directed*. Adult Education Quarterly,41 (3): 125-149. Retrieved May 18,2005,from http://www.longleaf.net/ggrow/SSDL /DISC. HTML#dEFINITIONDiscussion

Guglielmino, Lucy Madsen. (1977). *Development oF the Self-Directed Learning Readiness Scale*. Dissertation, Ed.D. University of Georgia. Retrieved Octorber 18,2005,from UMI Proquest Digital Dissertation

Hiemstra,Roger. (1994). *Self- directed learning .In T.Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), The International Encyclopedia of Education*. 2nd ed., Oxford : Pergamon Press. Retrieved May 18,2005,from http://home.twcny.rr.com/hiemstra/ sdlhdbk.html

Hiemstra,Roger. (1998). *Self-Advocacy and Self- directed learning : A Potential Confluence for Enhanced Personal Empowerment*. Retrieved May 18,2005,from http://home.twcny.rr.com/ hiemstra/ advocacy.html.

Hogg, Michael A.; & Vaughan, Graham M. (1998). *Social Psychology*. 2nd ed., New York : Prentice Hall.

Knowles, Malcom S. (1975*). Self-Directed Learning : A guild for Learner and Teacher* . Chicago : Association Press.

---------- . (1980*). The modern practice of adult education : from pedagogy to andragogy*. New York : Follett Pub.

---------- . (1998). *The adult learner : The definitive classic in adult education and human resource development*. Houston, Tex. : Gulf.

Long,Huey.B. (n.d.). *Skills for Self-Directed Learning*. Retrieved May 18,2005,from http://faculty-staff.ou.edu/L/Huey.B.Long-1/Articles/sd/selfdirected.html

Maslow. (1970). *Motivation and Personality.* 2nd ed., New York: Harper and Row.

Nuckles,C.R. (1977). *Personality and Cognitive Style Characteristics of Adult Learners .* Dissertation, PhD. University of Wisconsin-Madison. Retrieved Octorber 18,2005,from UMI Proquest Digital Dissertation

Roger,C.R. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus : Charles,E.Merril**.**

Strang, Ruth May. (1959) *. An Introduction to Child Study.* New York : Macmillan

Treffinger,D.J.. (1995). *Self-Directed LearningTeachin : Models in Education of the Gift d*. 2nd ed.,Texas: PRO-ED.

Yamane,Taro. (1967). *Statistics ; An Introductory Analysis*. 2nd ed., New York: Harper

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รศ.ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์
   อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผศ.ดร.ฉันทนา ภาคบงกช
   อาจารย์พิเศษ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. รศ.ดร.อรพินทร์ ชูชม
   อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อ.ดร.จรัล อุ่นจิติวัฒน์
   อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. อ.ดร.สุภาพร ธนะชานันท์
   อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรียน นิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอความร่วมมือนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอบแบบสอบถามชุดนี้ตามข้อมูลที่เป็นความจริงของนิสิต และขอให้นิสิต *<u>ตอบคำถามทุกข้อ</u>* โดยข้อมูลทั้งหมดใช้เพื่อตอบคำถามการวิจัยในภาพรวม ไม่ได้เจาะจงที่นิสิตบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่อง " ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ " เป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์
ผู้วิจัย

+*+*+*

แบบสอบถามชุดที่ 1

(แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าตัดสินใจทำรายงานด้วยตนเองไม่ได้จนกว่าจะได้เห็นรายงานของเพื่อนก่อน						
2.	ข้าพเจ้าประเมินความรู้ความสามารถของตนเอง ก่อนตัดสินใจเลือกหัวข้อรายงาน						
3.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนในชั้นเรียน ข้าพเจ้าตัดสินใจไปหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนั้น						
4.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการพัฒนาวิชาการนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามความสนใจของตนเอง						
5.	ข้าพเจ้ามักตัดสินใจเรียนวิชาเลือกตามเพื่อนมากกว่าเรียนจากความสนใจของตนเอง						
6.	ข้าพเจ้าสนใจที่จะเรียนรู้หลายเรื่อง จนสับสนไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร						
7.	เมื่อข้าพเจ้าได้หัวข้อที่จะทำรายงานแล้ว แต่ข้าพเจ้าไม่รู้ว่าจะวางแผนทำรายงานเรื่องนั้นให้สำเร็จได้อย่างไร						
8.	ข้าพเจ้าวางแผนการทำรายงานด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน						
9.	ข้าพเจ้าไม่เคยวางแผนเกี่ยวกับการทำรายงานของตนเอง						
10.	ข้าพเจ้าตั้งเป้าหมายของสิ่งที่จะได้รับจากการเรียนในแต่ละวิชา						
11.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายการเรียนที่ตั้งไว้						
12.	เมื่อข้าพเจ้าสนใจศึกษาเรื่องหนึ่งเรื่องใดด้วยตนเอง ข้าพเจ้าไม่รู้ว่าจะหาข้อมูลที่ตนเองสนใจได้ที่ไหน						

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
13.	ข้าพเจ้าใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในการอ้างอิงรายงาน						
14.	ข้าพเจ้าค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นถูกต้องสมบูรณ์						
15.	ข้าพเจ้ามักหาข้อมูลมาตอบปัญหาสิ่งที่ตนเองสนใจใคร่รู้ไม่ได้						
16.	ข้าพเจ้าเรียนรู้เรื่องที่สนใจด้วยตนเองได้หลายวิธี เช่น จากการอ่าน การฟัง หรือการใช้สื่ออิเลกทรอนิกส์ต่างๆ เป็นต้น						
17.	ข้าพเจ้ามักตัดสินใจเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้						
18.	ข้าพเจ้านำความถนัดของตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการเรียน						
19.	ข้าพเจ้าไม่รู้วิธีที่จะทำรายงานให้เสร็จในเวลาที่จำกัด						
20.	ข้าพเจ้าใช้วิธีเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในบางวิชาที่ตนเองไม่ถนัด						
21.	ข้าพเจ้ามักทำงานตามวิธีที่เพื่อนทำ						
22.	ข้าพเจ้ามักไม่ทราบวิธีการค้นหาคำตอบเรื่องที่ตนเองสนใจ						
23.	ข้าพเจ้าคอยตรวจสอบว่าตนเองปฏิบัติงานได้ตามแผน						
24.	ข้าพเจ้ามักทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายให้เสร็จทันส่งโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงานเท่าที่ควร						
25.	ข้าพเจ้ามักหาสาเหตุของอุปสรรคจากการเรียนไม่พบ						
26.	ข้าพเจ้ามักแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียนด้วยตนเองไม่ได้						
27.	ข้าพเจ้าให้กำลังใจตนเองเสมอเมื่อพบปัญหาจากการเรียน						

แบบสอบถามชุดที่ 2

(แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถของตนเอง						
2.	ข้าพเจ้าชอบงานที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ใช้ความคิด						
3.	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ						
4.	ข้าพเจ้าเพลิดเพลินในการค้นหาคำตอบสิ่งที่ตนเองสนใจ ถึงแม้จะใช้เวลานานก็ตาม						
5.	ข้าพเจ้าชอบทำงานด้วยตนเองมากกว่าที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น						
6.	ข้าพเจ้ามักไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ต้องคอยถามความคิดเห็นจากผู้อื่น						
7.	ข้าพเจ้าต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกเหนือจากในห้องเรียน						
8.	ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ตนเอง						
9.	ความสำเร็จจากงานมีคุณค่าต่อข้าพเจ้ามากกว่าคำชมเชย						
10.	ข้าพเจ้าทุ่มเทความสามารถอย่างเต็มพลังเพื่อให้งานสำเร็จ						

แบบสอบถามชุดที่ 3

(แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		ทำได้และมั่นใจที่สุด	ทำได้และมั่นใจมาก	ค่อนข้างมั่นใจ	ค่อนข้างไม่มั่นใจ	ไม่มั่นใจ	ไม่สามารถทำได้
1.	ข้าพเจ้าสามารถหาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ เมื่อข้าพเจ้าสับสนว่าตนเองสนใจอะไร						
2.	ข้าพเจ้าสามารถประเมินถึงทักษะของตนเองที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ได้ทันที						
3.	ข้าพเจ้าสามารถตั้งเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองทำงานได้สำเร็จ						
4.	ในการทำงาน ข้าพเจ้าสามารถกำหนดได้เลยว่าควรทำอะไรก่อนหลัง						
5.	ข้าพเจ้าสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆเพื่อที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการตอบคำถามสิ่งที่ตนเองสนใจ						
6.	ข้าพเจ้าสามารถหาแหล่งข้อมูลได้เอง โดยที่อาจารย์ไม่ได้ชี้แนะแหล่งข้อมูลให้						
7.	ข้าพเจ้าสามารถหาวิธีเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้						
8.	ข้าพเจ้าสามารถทำรายงานที่มีคุณภาพตามที่อาจารย์กำหนดไว้						
9.	ข้าพเจ้าสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างชัดเจน						
10.	ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของตนเอง						

แบบสอบถามชุดที่ 4

(แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ						
2.	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือที่เพิ่มพูนความรู้แก่ตนเอง						
3.	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น						
4.	ข้าพเจ้าชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆแม้จะไม่แน่ใจถึงผลการเรียนรู้						
5.	ข้าพเจ้ามีความคิดที่ดีแต่ไม่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติได้						
6.	เนื่องจากเรียนหลายวิชา ทำให้ข้าพเจ้าแบ่งเวลาสำหรับการเรียนไม่ได้						
7.	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจเมื่อต้องเรียนโดยไม่มีเพื่อนร่วมเรียน						
8.	ข้าพเจ้าเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ						
9.	หากข้าพเจ้าสนใจสิ่งใด ข้าพเจ้าจะสามารถหาวิธีเรียนรู้สิ่งนั้นจนสำเร็จ						
10.	ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไรและเรียนอย่างไร						
11.	ข้าพเจ้าทราบว่าหน้าที่ของตนเองในขณะนี้คือการตั้งใจเรียน						
12.	ข้าพเจ้าคิดว่า “ชีวิตคือการเรียนรู้” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
13.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ						
14.	ข้าพเจ้าเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆเสมอ ถ้าวิธีเดิมที่ใช้อยู่ไม่ได้ผล						

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
15.	ข้าพเจ้าไม่กล้าที่จะเสนอความคิดที่แปลกแตกต่างจากผู้อื่น						
16.	ข้าพเจ้ามักเลียนแบบผลงานของเพื่อนมาใช้ในการทำผลงานของตนเอง						
17.	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าตนเองเรียนไปเพื่ออะไร						
18.	ข้าพเจ้าขยันอ่านหนังสือเตรียมสอบเพื่อคะแนนสอบที่ดี						
19.	ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายให้ฟันฝ่า ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ						

แบบสอบถามชุดที่ 5

(แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนที่มีคุณค่าคือการได้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ						
2.	จุดเริ่มต้นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ คือการที่รู้ว่าตนเองอยากเรียนเรื่องอะไร						
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจเมื่อมีโอกาสได้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจจริงๆ						
4.	การเรียนรู้ที่มีการตั้งเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนทำให้ง่ายต่อการปฏิบัติ						
5.	การวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก						
6.	ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน						
7.	การแสวงหาแหล่งความรู้ด้วยตนเองทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน						
8.	การหาข้อมูลด้วยตนเองทำให้ได้ข้อมูลตรงกับที่ตนเองต้องการ						
9.	ข้าพเจ้าชอบให้อาจารย์สอนแบบบรรยายหน้าชั้นเรียนมากกว่าการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่า						
11.	การที่ข้าพเจ้าได้เลือกวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น						
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจเมื่อได้เลือกวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง						
13.	การประเมินตนเองทำให้ข้าพเจ้าตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ						

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
14.	ข้าพเจ้าชอบติดตามดูความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง						
15.	ข้าพเจ้าเบื่อที่ต้องคอยปรับปรุงสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง						

แบบสอบถามชุดที่ 6

(แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวของนิสิตมากที่สุด *<u>ซึ่งสมาชิกในครอบครัว หมายถึง พ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครองที่นิสิตมีความใกล้ชิดกับนิสิต ที่นิสิตให้ความเคารพนับถือ และยึดท่านเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</u>*

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1	ข้าพเจ้ากับสมาชิกในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน						
2	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองได้รับความรักความอบอุ่นจากสมาชิกในครอบครัวอย่างเพียงพอ						
3.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าไม่อยากเล่าให้สมาชิกในครอบครัวฟัง						
4.	สมาชิกในครอบครัวให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบดูแลเรื่องส่วนตัวของตนเอง เช่น การวางแผนใช้จ่าย การเดินทางไปเรียน เป็นต้น						
5.	ข้าพเจ้าไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องภายในครอบครัว						
6.	สมาชิกในครอบครัวยินดีที่จะรับฟังเหตุผลจากข้าพเจ้าเสมอเมื่อกระทำความผิด						
7.	ข้าพเจ้ามักไม่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว						
8.	สมาชิกในครอบครัวให้อิสระแก่ข้าพเจ้าในการตัดสินใจเรื่องส่วนตัว เช่น การคบเพื่อน การทำงานอดิเรก เป็นต้น						
9.	สมาชิกในครอบครัวอนุญาตให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ						
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยตามที่ข้าพเจ้าสนใจ						

แบบสอบถามชุดที่ 7

(แบบสอบถามการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวของนิสิตมากที่สุด *<u>ซึ่งสมาชิกในครอบครัว หมายถึง พ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครองที่นิสิตมีความใกล้ชิดกับนิสิต ที่นิสิตให้ความเคารพนับถือ และยึดท่านเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</u>*

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สนใจกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม						
2.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สนใจศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆเลย						
3.	สมาชิกในครอบครัว* ของข้าพเจ้าตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ						
4.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่ชอบอ่านหนังสือ						
5.	เมื่อเกิดความสงสัยใคร่รู้ในเรื่องหนึ่ง สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สามารถแสวงหาข้อมูลด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามในเรื่องนั้น						
6.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าหมั่นฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้อยู่เสมอ จนมีความชำนาญ						
7.	เมื่อพบกับความยากลำบาก สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าจะเลิกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ						
8.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน						
9.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้านำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน						
10.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าไม่สามารถนำความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน						

แบบสอบถามชุดที่ 8

(แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนรู้)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวของนิสิตมากที่สุด *<u>ซึ่งสมาชิกในครอบครัว หมายถึง พ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครองที่นิสิตมีความใกล้ชิดกับนิสิต ที่นิสิตให้ความเคารพนับถือ และยึดท่านเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</u>*

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	สมาชิกในครอบครัวไม่เคยสนใจว่าข้าพเจ้าทำอะไรที่มหาวิทยาลัย ในแต่ละวัน						
2.	สมาชิกในครอบครัวพูดคุยให้ข้าพเจ้าสบายใจเมื่อพบปัญหาการเรียน						
3.	สมาชิกในครอบครัวไม่ให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้าเลย เมื่อข้าพเจ้าท้อแท้กับการเรียน						
4.	สมาชิกในครอบครัวชักชวนให้ข้าพเจ้าเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รอบตัว						
5.	สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของข้าพเจ้า						
6.	สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถให้คำแนะนำข้าพเจ้าเกี่ยวกับการเรียน						
7.	ข้าพเจ้าได้รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาอย่างเพียงพอ						
8.	ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับอุปกรณ์สำหรับการเรียนอย่างเพียงพอ เรียน						
9.	ข้าพเจ้าไม่สามารถทำการบ้านที่บ้านได้เนื่องจากขาดอุปกรณ์บางอย่าง						
10.	สมาชิกในครอบครัวจัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ที่บ้านให้แก่ข้าพเจ้า เช่น ห้องอ่านหนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น						

แบบสอบถามชุดที่ 9

(แบบสอบถามบทบาทอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด *<u>เกี่ยวกับอาจารย์ส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สอนนิสิตในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548</u>*

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนแบบเป็นกันเอง						
2.	อาจารย์สนับสนุนข้าพเจ้าให้มีกำลังใจที่จะเรียนให้สำเร็จ						
3.	อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนิสิตแต่ละคน						
4.	สื่อการสอนที่อาจารย์เตรียมมาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง						
5.	อาจารย์ระบุแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้แก่ข้าพเจ้า						
6.	อาจารย์ฝึกฝนข้าพเจ้าให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การฟัง การอ่าน การเขียน เป็นต้น						
7.	อาจารย์ให้ข้าพเจ้าได้ฝึกเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
8.	อาจารย์เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน						
9.	อาจารย์แนะนำข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิธีประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง						

แบบสอบถามชุดที่ 10

(แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของ***<u>นิสิตและเพื่อน</u>***มากที่สุด

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยกันทบทวนบทเรียนก่อนสอบ						
2.	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนด้านการเรียน						
3.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาจะปรับทุกข์กับเพื่อนสนิทที่ไว้ใจได้						
4.	ข้าพเจ้ามีวิธีประนีประนอมเมื่อความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อนขัดแย้งกัน						
5.	ข้าพเจ้าและเพื่อนมักพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันในสาขาวิชาที่เรียน						
6.	ข้าพเจ้าเบื่อที่ต้องคอยปรับความเข้าใจกับเพื่อนเมื่อมีเรื่องไม่เข้าใจกัน						
7.	ข้าพเจ้าและเพื่อนพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ซึ่งกันและกัน						
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่ต้องปฏิบัติตามกฎข้อตกลงของกลุ่มในการทำงานกลุ่ม						
9.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น การออกค่าย การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น						
10.	ข้าพเจ้าและเพื่อนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกันได้เป็นอย่างราบรื่น						

แบบสอบถามชุดที่ 11

(แบบสอบถามความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้)

<u>คำชี้แจง</u> เมื่ออ่านรายการคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด เกี่ยวกับ*<u>การให้บริการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</u>*

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของสำนักคอมพิวเตอร์มีความหลากหลาย						
2.	ระบบอินเตอร์เนตของสำนักคอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล						
3.	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักคอมพิวเตอร์มีเพียงพอต่อการให้บริการนิสิต						
4.	บุคลากรของสำนักคอมพิวเตอร์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สำนักคอมพิวเตอร์ได้อย่างชัดเจน						
5.	บุคลากรของสำนักคอมพิวเตอร์ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส						
6.	ขั้นตอนการเข้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีความสะดวกรวดเร็ว						
7.	สำนักคอมพิวเตอร์มีเวลาเปิด-ปิดทำการที่เหมาะสม						
8.	ห้องสมุดมีหนังสือหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ข้าพเจ้าเรียนในแต่ละภาคเรียนอย่างพอเพียง						
9.	ห้องสมุดมีหนังสือ วารสาร โสตทัศนวัสดุ ฯลฯ ที่หลากหลายตรงกับความต้องการของข้าพเจ้า						
10.	เว็บไซต์ห้องสมุดมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับบริการและการค้นหาสารสนเทศ						
11.	เมื่อข้าพเจ้าพบปัญหาการใช้บริการ บุคลากรของห้องสมุดสามารถให้คำตอบที่กระจ่างเป็นที่น่าพอใจ						
12.	อุปกรณ์อำนวยความสะดวกของห้องสมุด เช่น คอมพิวเตอร์โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น ดูทันสมัยน่าใช้						

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
13.	บรรยากาศภายในห้องสมุดจูงใจให้อยากศึกษาค้นคว้า						
14.	อุปกรณ์การเรียนการสอนในคณะของข้าพเจ้ามีความทันสมัย						
15.	อุปกรณ์การเรียนการสอนในคณะของข้าพเจ้าอยู่สภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน						
16.	อุปกรณ์การเรียนการสอนในคณะของข้าพเจ้าที่ใช้ฝึกภาคปฏิบัติมีเพียงพอกับจำนวนนิสิต						
17.	คณะของข้าพเจ้ามีเจ้าหน้าที่บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวนิสิตเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน						
18.	บรรยากาศห้องเรียนในคณะของข้าพเจ้าเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต						
19.	ในคณะของข้าพเจ้ามีสถานที่สำหรับให้นิสิตฝึกปฏิบัติภาคสนาม						
20.	ในคณะของข้าพเจ้ามีสถานที่สำหรับให้นิสิตทำกิจกรรมต่างๆ						

ภาคผนวก ค

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.485	15.	.502
2.	.302	16.	.446
3.	.232	17.	.589
4.	.093	18.	.141
5.	.217	19.	.664
6.	.405	20.	.291
7.	.568	21.	.323
8.	.264	22.	.710
9.	.703	23.	.034
10.	.133	24.	.245
11.	.031	25.	.624
12.	.424	26.	.619
13.	.281	27.	.234
14.	.116	α = .839	

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยลักษณะทางจิต

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยลักษณะทางจิต

แรงจูงใจภายใน		การรับรู้ความสามารถของตน		ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง		เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	
ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.582	1.	.569	1.	.560	1.	.602
2.	.709	2.	.646	2.	.301	2.	.615
3.	.758	3.	.615	3.	.426	3.	.629
4.	.779	4.	.596	4.	.498	4.	.567
5.	.461	5.	.556	5.	.473	5.	.519
6.	.242	6.	.519	6.	.411	6.	.428
7.	.607	7.	.655	7.	.393	7.	.279
8.	.565	8.	.362	8.	.497	8.	.625
9.	.641	9.	.632	9.	.690	9.	.224
10.	.425	10.	.565	10.	.599	10.	.599
α = .861		α = .861		11.	.278	11.	.739
				12.	.664	12.	.737
				13.	.510	13.	.292
				14.	.136	14.	.276
				15.	.472	15.	.237
				16.	.501	α = .850	
				17.	.376		
				18.	.245		
				19.	.576		
				α = .851			

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว		การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้		การสนับสนุนทางการเรียนรู้	
ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.537	1.	.678	1.	.621
2.	.575	2.	.707	2.	.491
3.	.463	3.	.457	3.	.659
4.	.573	4.	.634	4.	.382
5.	.736	5.	.740	5.	.652
6.	.473	6.	.356	6.	.652
7.	.784	7.	.598	7.	.348
8.	.681	8.	.735	8.	.631
9.	.676	9.	.347	9.	.604
10.	.763	10.	.600	10.	.506
α = .890		α = .871		α = .852	

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย

บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้		สัมพันธภาพกับเพื่อน		ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	
ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.579	1.	.585	1.	.769
2.	.709	2.	.767	2.	.539
3.	.683	3.	.557	3.	.591
4.	.765	4.	.663	4.	.590
5.	.731	5.	.575	5.	.653
6.	.724	6.	.306	6.	.522
7.	.638	7.	.700	7.	.441
8.	.611	8.	.355	8.	.661
9.	.706	9.	.393	9.	.775
α = .906		10.	.693	10.	.698
		α = .847		11.	.464
				12.	.554
				13.	.689
				14.	.742
				15.	.767
				16.	.782
				17.	.639
				18.	.711
				19.	.761
				20.	.648
				α = .941	

ภาคผนวก จ

หนังสือราชการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐152 **วันที่** 10 มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์อรพินทร์ ชูชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉันทนา ภาคบงกช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๐๕๘ **วันที่** 17 มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/ 0258 **วันที่** 17 มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๖๔ **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จรัล อุ่นฐิติวัฒน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0587 **วันที่** 27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0589 **วันที่** 24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 104 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๘๕ **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๘ | **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0586 **วันที่** 27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0582 **วันที่** 27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๘๘ **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะพลศึกษา จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๕๔ **วันที่** ๑๖ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๑๕๘๓ **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะแพทยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0579 **วันที่** 27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะเภสัชศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๘๐ **วันที่** ๒๗ มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/0578 **วันที่** 27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสหเวชศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์พรรณี บุญประกอบ และ อาจารย์อังศินันท์ อินทรกำแหง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพสชนัน นิรมิตไชยนนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์
วันเดือนปีเกิด	26 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	152 / 6 ถนนเจริญเมือง แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กทม. 10330
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก การศึกษานอกโรงเรียน
พ.ศ. 2546	การศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ